

Çakır, S. (2026). Siyasal katılım bağlamında parti gençlik kolları: AK Parti Gençlik Kolları'nda siyaset yapma pratiklerinin muhafazakâr demokrasi çerçevesinde analizi. Evliya Çelebi Siyasal Bilimler Dergisi, (7), 69-93

SIYASAL KATILIM BAĞLAMINDA PARTİ GENÇLİK KOLLARI: AK PARTİ GENÇLİK KOLLARI'NDA SİYASET YAPMA PRATİKLERİNİN MUHAFAZAKÂR DEMOKRASİ ÇERÇEVESİNDE ANALİZİ

Selim ÇAKIR¹

Öz

Gençlerin siyasal katılımı açısından parti gençlik yapılanmaları, gençlerin siyasal süreçlere dahil olmalarında önemli bir araç olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışma, Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) Gençlik Kolları örneği üzerinden gençlik yapılanması içerisindeki siyasal katılım pratiklerini, siyasal katılım ve muhafazakâr demokrasi yaklaşımları çerçevesinde incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada, AK Parti'nin muhafazakâr demokrat kimliği ile gençlik kollarının örgütsel yapısı, faaliyetleri, gençlere yönelik projeleri ve siyasal söylemleri arasındaki ilişki ele alınmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması desenine dayanan araştırmada, veri toplama tekniği olarak doküman incelemesinden yararlanılmış; konuya ilişkin akademik çalışmalar, kitaplar, tezler ve resmi parti belgeleri analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, AK Parti Gençlik Kolları'nın gençlerin siyasal katılımını örgütlü ve sürekli bir yapı içerisinde teşvik eden faaliyetler yürüttüğünü göstermektedir. Ayrıca muhafazakâr demokrat kimliğin gençlik yapılanmasının söylem ve uygulamalarında belirleyici bir çerçeve sunduğu, parti liderliğinin gençlere yönelik söylemlerinin ise siyasal motivasyon ve örgütsel bağlılık oluşturma açısından önemli bir unsur olarak öne çıktığı görülmektedir. Araştırma, parti gençlik örgütlerinin siyasal katılım süreçleri içerisindeki rolünü Türkiye örneği üzerinden değerlendirerek siyasal katılım ve parti örgütlenmeleri literatürüne katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Siyasal İletişim, Siyasal Katılım, Muhafazakâr Demokrasi, Siyasal Parti Gençlik Kolları, AK Parti.

PARTY YOUTH WINGS IN THE CONTEXT OF POLITICAL PARTICIPATION: AN ANALYSIS OF POLITICAL PRACTICES WITHIN THE AK PARTY YOUTH WINGS IN THE FRAMEWORK OF CONSERVATIVE DEMOCRACY

Abstract

Party youth organizations are considered an important instrument in terms of youth political participation, enabling young people to become involved in political processes. This study aims to examine political participation practices within youth organizations through the case of the Justice and Development Party (AK Party) Youth Branches within the framework of political participation and conservative democracy approaches. The study analyzes the relationship between the AK Party's conservative democratic identity and the organizational structure, activities, youth-oriented projects, and political discourses of its Youth Branches. Based on a case study design within the qualitative research method, the study employs document analysis as the data collection technique; academic studies, books, theses, and official party documents related to the subject are examined. The findings indicate that the AK Party Youth Branches carry out activities that encourage young people's political participation within an organized and continuous structure. Furthermore, it is observed that the conservative democratic identity provides a significant framework in shaping the discourse and practices of youth organizations, while the political discourses of party leadership toward young people emerge as an important factor in fostering political motivation and organizational commitment. By evaluating the role of party youth organizations in political participation processes through the Türkiye case, this study aims to contribute to the literature on political participation and party organizations.

Keywords: Political Communication, Political Participation, Conservative Democracy, Political Party Youth Branches, AK Party.

¹ Dr., Bağımsız Araştırmacı, selim_ckr32@outlook.com, ORCID: 0009-0003-9138-4838

Başvuru Tarihi (Received): 03.06.2026 **Kabul Tarihi (Accepted):** 05.09.2026

Giriş

Günümüzde demokrasi, birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de temel yönetim biçimi olarak kabul edilmektedir. Demokratik sistemlerin sürdürülebilirliği açısından siyasal katılım önemli bir unsur olup, bireylerin seçimlere katılması, siyasal partilere üye olması ve siyasal süreçlerde aktif rol üstlenmesi bu katılımın temel göstergeleri arasında yer almaktadır. Bu bağlamda siyasal katılımın önemli bir boyutunu gençlerin siyasal süreçlere dahil olması oluşturmaktadır. Gençlerin siyasal alandaki varlığı, demokratik temsilin güçlenmesine ve siyasal sistemin sürekliliğine katkı sağlamaktadır. Bu süreçte parti gençlik kolları, gençlerin siyasal katılımını kurumsal bir yapıya dönüştüren önemli örgütlenmeler olarak öne çıkmaktadır.

Siyasal katılım, bireylerin toplumu ilgilendiren her konuda yönetime ilişkin basit bir meraktan doğrudan eyleme kadar uzanan bir faaliyet alanını kapsamaktadır. Siyasal katılım bireysel bir ilginin dışında aktif olarak yurttaş olmayı gerektirmektedir. Bireyler toplum içerisinde siyasal katılıma yeteli ilgiyi göstermemektedirler. Bu durum birçok değişkene bağlıdır. Özellikle halkın aktif bir şekilde siyasal katılım gerçekleştirilebilmesi için sosyal ve ekonomik yapıların gerekli koşulları yerine getirmesi gerekmektedir (Akman, 2021).

Son yıllarda gerçekleştirilen araştırmalar, gençlerin siyasal katılım biçimlerinin değişen toplumsal ve teknolojik koşullara bağlı olarak çeşitlendiğini ve geleneksel katılım biçimlerinin ötesine geçtiğini ortaya koymaktadır (Öz Döm ve Bingöl, 2021; Barati, 2023). Bununla birlikte, örgütlü siyasal katılım mekanizmaları ve parti gençlik örgütlenmeleri, gençlerin demokratik süreçlere sürekli ve kurumsal biçimde katılımında önemini korumaktadır.

Gençlik ve siyaset arasında dinamik bir ilişki vardır. Gençler geçmişten bu yana her alanda değişimin öncüsü olmuşlardır. Buradan hareketle gençlerin sadece oy kullanma rolünden söz etmek mümkün görünmemektedir. Gençler siyaset içerisinde aktif kalabilmek ve söz sahibi olabilmek için yer almaktadırlar. Bununla birlikte siyasi partiler de gençlerin enerjik yapısından faydalanmak istemektedirler. Siyasal partiler özellikle propaganda dönemlerinde gençlerin ciddi bir destek almaktadırlar. Siyasal partilerin gençlik kolları adı altındaki yapılanmaları, katılım açısından gençlerin önünü açmıştır (Erkil, 2025: 65).

Türkiye’de gençlerin aktif siyasal katılımını inceleyen çalışmalar, özellikle 12 Eylül 1980 askeri darbesinin bu alanda önemli bir yapısal dönüşüme neden olduğunu ortaya koymaktadır (Caymaz, 2008: 300). 1982 Anayasası ile oluşturulan yeni siyasal sistem, siyasal katılım alanlarını sınırlandırmaya yönelik düzenlemeleri beraberinde getirmiştir. Örgütlenme olanakları devlet denetimine ve iznine tabi hâle getirilerek sınırlandırılmıştır. Bu siyasetleştirme süreci sonucunda siyasal katılım büyük ölçüde oy verme davranışıyla sınırlı bir anlayışa indirgenmiştir (Kalaycıoğlu, 1992: 113-115). 1980 sonrasında gençlik ve siyaset arasındaki ilişki önemli ölçüde zayıflamıştır. 1980 öncesinde gençlik muhalefeti toplumsal ve siyasal yaşamın önemli unsurlarından biri olarak görülürken, darbe sonrasında bu durum değişmiştir. Bu dönemde gençler daha çok eğitim ve çalışma hayatı ekseninde konumlandırılmıştır. 1960-1970 döneminde gençler siyasal sistemi eleştiren ve değişim talep eden aktörler olarak öne çıkarken, 1980 sonrasında gençliğin bu muhalif niteliği büyük ölçüde ortadan kalkmıştır (Caymaz, 2008: 302). 12 Eylül sonrası gençlik örgütlenmelerinin tasfiye edilmesiyle gençliğin baskı grubu olma özelliği zayıflamış ve siyasal sosyalleşme alanları daralmıştır (Boyras, 2010: 134). 1980 sonrası yeniden yapılandırılan gençlik örgütlenmeleri, 1997 yılında tekrar faaliyet göstermeye başlamıştır. Bu çalışmada, kendisini “muhafazakâr demokrat” olarak tanımlayan ve 2002 yılında tek başına iktidara gelen AK Parti’nin gençlik yapılanmasının niteliği incelenmektedir. Ayrıca partinin muhafazakâr demokrat kimliğinin gençlik yapılanması üzerindeki etkisi, gençlik kollarının siyasal katılım pratikleri ve bu kimliğin örgütsel yapı içerisindeki yansımaları analiz edilmektedir.

Bu çalışma, AK Parti Gençlik Kolları'nda siyaset yapma anlayışını muhafazakâr demokrasi bağlamında incelemeyi amaçlamaktadır. AK Parti'nin kendisini muhafazakâr demokrat bir parti olarak konumlandırması, gençlik kollarının siyasal katılım pratiklerinin bu ideolojik çerçeve içerisinde ele alınmasını gerekli kılmaktadır. Bu doğrultuda araştırmada siyasal katılım ve muhafazakâr demokrasi kavramları teorik olarak tartışılmış; muhafazakâr düşünce geleneğine ilişkin olarak Edmund Burke ve Joseph de Maistre'nin yaklaşımlarına kısaca değinilmiştir. Ayrıca Türkiye'de gençlik kolları yapılanmasının tarihsel gelişimi bağlamında Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması desenine dayanmaktadır. Veri toplama tekniği olarak doküman incelemesinden yararlanılmış; AK Parti'nin resmi belgeleri, parti programı, faaliyet raporları, yayınları ve konuya ilişkin akademik çalışmalar incelenmiştir. Elde edilen veriler, siyasal katılım ve muhafazakâr demokrasi kavramları temelinde değerlendirilerek, AK Parti Gençlik Kolları'nın örgütsel yapısı, faaliyetleri ve siyasal söylemleri üzerinden analiz edilmiştir.

1. Yöntemsel ve Kavramsal Çerçeve

1.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, AK Parti'nin muhafazakâr demokrat kimliğinin gençlik yapılanmasının örgütsel yapısı, faaliyetleri ve siyasal söylemleri üzerindeki yansımalarını incelemektir. Bu doğrultuda, AK Parti Gençlik Kolları bünyesinde seçim dönemlerinde ve seçim dışı süreçlerde gerçekleştirilen faaliyetler siyasal katılım bağlamında ele alınmakta; söz konusu katılım pratiklerinin partinin ideolojik çerçevesi ve parti liderliğinin gençlere yönelik söylemleriyle ilişkisi değerlendirilmektedir.

1.2. Araştırmanın Katkısı ve Özgünlüğü

Siyasal katılım, bireylerin siyasal süreçlere farklı düzeylerde dahil olmasını ifade eden çok boyutlu bir olgu olup, özellikle gençlerin bu süreçlere aktif katılımı demokratik sistemlerin sürdürülebilirliği açısından önemli bir yer tutmaktadır. Bu bağlamda parti gençlik kolları, gençlerin siyasal alana dâhil olmasında önemli bir araç olarak öne çıkmaktadır.

Bu araştırma, AK Parti Gençlik Kolları'nı merkeze alarak gençlik yapılanması içerisindeki siyasal katılım pratiklerini muhafazakâr demokrasi çerçevesinde incelemektedir. Çalışma, gençlik kollarının örgütsel yapısı, faaliyetleri ve söylemleri üzerinden muhafazakâr demokrat kimliğin gençlere yönelik siyasal katılım biçimlerini nasıl şekillendirdiğini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bu yönüyle çalışma, siyasal katılımın ideolojik temellerine ilişkin literatüre katkı sunmasının yanı sıra, Türkiye'de parti gençlik örgütlenmelerinin muhafazakâr demokrasi perspektifinden değerlendirilmesine yönelik araştırmalara kuramsal ve analitik bir çerçeve sağlamayı amaçlamaktadır.

Literatürde AK Parti ve muhafazakâr demokrasi üzerine gerçekleştirilen çalışmalar incelendiğinde, araştırmaların ağırlıklı olarak partinin siyasal kimliği, muhafazakâr demokrasi anlayışı ve siyasal söylemleri üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Akdoğan (2003), muhafazakâr demokrasi kavramını AK Parti'nin siyasal kimliğinin temel unsurlarından biri olarak ele alırken; Erdoğan (2004) partinin demokrasi ve muhafazakârlık ilişkisine yönelik yaklaşımını ortaya koymaktadır. Doğanay (2007) ise AK Parti'nin demokrasi söylemini muhafazakârlık bağlamında değerlendirerek muhafazakâr demokrasi anlayışına eleştirel bir perspektiften yaklaşmaktadır. Bununla birlikte, gençlik ve muhafazakârlık ilişkisini AK Parti ve CHP gençlik kolları örneği üzerinden inceleyen Erkil (2025), gençlik yapılanmalarının siyasal kimlik ve muhafazakâr değerler açısından taşıdığı role dikkat çekmektedir. Ancak mevcut literatürde, AK Parti Gençlik Kolları'nın siyasal katılım pratiklerini muhafazakâr demokrasi perspektifiyle birlikte ele alan çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu çalışma,

AK Parti Gençlik Kolları örneği üzerinden muhafazakâr demokrasi anlayışı ile gençlerin siyasal katılım pratikleri arasındaki ilişkiyi inceleyerek söz konusu literatür boşluğuna katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Bu çalışma, söz konusu boşluktan hareketle AK Parti Gençlik Kolları'nı yalnızca örgütsel yapısı veya faaliyetleri bakımından değil, muhafazakâr demokrasi anlayışının gençlerin siyasal katılım pratiklerine nasıl yansıdığını ortaya koyan bütüncül bir yaklaşımla ele almaktadır. Araştırma, parti programı, tüzük, gençlik kolları düzenlemeleri ve kurumsal faaliyetler üzerinden ideolojik çerçeve ile uygulama arasındaki ilişkiyi analiz ederek mevcut literatüre farklı bir perspektif sunmaktadır. Bu yönüyle çalışma, siyasal katılımın ideolojik temellerine ilişkin tartışmalara katkı sağlamasının yanı sıra Türkiye'de parti gençlik örgütlenmeleri ve muhafazakâr demokrasi ekseninde yürütülen araştırmalar için de özgün bir başvuru kaynağı olmayı hedeflemektedir.

1.3. Araştırmanın Kapsamı

Bu araştırma, AK Parti Gençlik Kolları'ndaki siyasal katılım pratikleri ile sınırlı olup, söz konusu yapılanma muhafazakâr demokrasi çerçevesinde ele alınmaktadır. Çalışmanın kapsamı; gençlik kollarının seçim dönemlerindeki örgütsel faaliyetleri, parti ideolojisi ile gençlik yapılanması arasındaki uyum, parti liderliğinin söylem ve pratiklerinin gençler üzerindeki yansımaları ve gençlik kollarının muhafazakâr demokrasi anlayışıyla ilişkili tutum ve pratikleri ile sınırlandırılmıştır.

Araştırmada karşılaştırmalı bir değerlendirme yapabilmek amacıyla 2007 ve 2023 genel seçim dönemleri örneklem olarak seçilmiştir. AK Parti'nin 2002 genel seçimleriyle iktidara gelmesinin ardından geçen ilk dönemde parti örgütlenmesi ve gençlik yapılanması kurumsallaşma sürecine girmiştir. Bu nedenle 2007 genel seçimleri, partinin kuruluş dönemindeki temel siyasal yönelimlerinin daha belirgin hâle geldiği ve gençlik yapılanmasının kurumsal faaliyetlerinin görünürlük kazandığı bir dönem olması nedeniyle başlangıç noktası olarak tercih edilmiştir. 2023 genel seçimleri ise uzun süreli iktidar deneyimi sonrasında gençlik yapılanmasının değişen siyasal koşullar karşısında geliştirdiği örgütsel ve siyasal katılım pratiklerini değerlendirmek amacıyla seçilmiştir. Bu iki dönem arasındaki karşılaştırma, AK Parti Gençlik Kolları'nın kuruluş vizyonu ile zaman içerisinde geliştirdiği siyasal katılım biçimlerini incelemeye imkân sağlamaktadır.

1.4. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş olup, araştırma deseni olarak durum çalışması kullanılmıştır. AK Parti Gençlik Kolları, çalışmanın inceleme birimini oluşturmaktadır. Durum çalışması, belirli bir olgu ya da yapının kendi doğal bağlamı içerisinde bütüncül ve derinlemesine incelenmesine imkân tanınması nedeniyle tercih edilmiştir.

Nitel araştırma desenleri içerisinde yer alan durum çalışmaları; açıklayıcı, keşfedici ve betimleyici olmak üzere farklı türlerde uygulanabilmektedir (Yin, 2018). Bu araştırmada, incelenen olgunun hem mevcut durumunu ortaya koymak hem de bu durumun arka planındaki ilişkileri analiz edebilmek amacıyla açıklayıcı ve betimleyici durum çalışması birlikte kullanılmıştır.

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak doküman incelemesi tercih edilmiştir. Doküman incelemesi; araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı, görsel ve dijital materyallerin sistematik biçimde incelenmesini ve analiz edilmesini kapsamaktadır.

(Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu kapsamda kitaplar, bilimsel makaleler, tezler, süreli yayınlar, resmi parti belgeleri ve dijital içerikler veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

Araştırma kapsamında incelenen dokümanlar; araştırmanın amacıyla doğrudan ilişkili olması, kurumsal nitelik taşıması, erişilebilir olması ve güncelliğini koruması ölçütleri esas alınarak seçilmiştir. Bu doğrultuda AK Parti Tüzüğü, AK Parti Parti Programı, AK Parti Gençlik Kolları Yönetmeliği, partinin resmî internet sitesinde yer alan kurumsal içerikler, faaliyet raporları ile konuya ilişkin kitaplar, bilimsel makaleler, lisansüstü tezler ve diğer akademik yayınlar araştırmanın temel veri kaynaklarını oluşturmuştur.

Çalışmanın kuramsal çerçevesinin oluşturulmasında muhafazakâr düşünce, siyasal katılım ve siyasal iletişim alanındaki temel çalışmalardan yararlanılmıştır. Bu kapsamda Edmund Burke'ün *Reflections on the Revolution in France* ve Bertrand Russell'in *Against Rousseau: On the State of Nature and On the Sovereignty of People* gibi muhafazakâr düşünce literatürüne ilişkin eserlerin yanı sıra, siyasal katılım ve siyasal iletişim alanındaki ilgili akademik çalışmalardan faydalanılmıştır. Söz konusu kaynaklar, araştırmanın temel kavramlarının açıklanması ve analiz çerçevesinin oluşturulması amacıyla kullanılmıştır. Elde edilen veriler ise AK Parti Gençlik Kolları'nın örgütsel yapısı, faaliyetleri ve siyasal söylemleri üzerinden muhafazakâr demokrasi ve siyasal katılım çerçevesinde analiz edilerek yorumlanmıştır.

Dokümanlardan elde edilen veriler, nitel veri analiz yöntemlerinden betimsel analiz yaklaşımı doğrultusunda değerlendirilmiştir. Bu kapsamda elde edilen veriler, araştırmanın kavramsal çerçevesini oluşturan muhafazakâr demokrasi ve siyasal katılım temaları doğrultusunda sınıflandırılmıştır. Dokümanlarda yer alan bilgiler, benzer içerik ve anlam örüntüleri çerçevesinde bir araya getirilerek analiz edilmiş ve ilgili kuramsal yaklaşımlar doğrultusunda yorumlanmıştır.

1.5. Araştırma Soruları

Bu araştırma, açıklayıcı ve betimleyici bir araştırma olduğu için araştırma sorularından yola çıkılmıştır. Buradan hareketle araştırmanın ana sorusu şudur: “Muhafazakâr demokrasi anlayışı, AK Parti Gençlik Kolları'nın siyasal katılım pratiklerinde nasıl bir rol oynamaktadır?” Araştırmanın alt soruları ise şunlardır:

- AK Parti Gençlik Kolları bünyesinde yürütülen faaliyetler, siyasal katılım açısından nasıl bir yapı ve içerik sunmaktadır?
- Gençlik kolları faaliyetleri, partinin kuruluş felsefesi ve muhafazakâr demokrat kimliği ile ne ölçüde örtüşmektedir?
- Gençlik kolları söylem ve pratiklerinde sadakat, disiplin ve aidiyet nasıl inşa edilmektedir?
- AK Parti'nin gençlere yönelik geliştirdiği projeler ve politikalar, siyasal katılımı teşvik etme açısından nasıl konumlandırılmaktadır?

1.6. Araştırmanın Kısıt ve Sınırlılıkları

Bu araştırmada veri toplama sürecinde anket ve mülakat yöntemlerine başvurulmamıştır. Araştırmanın temel amacı, AK Parti Gençlik Kolları'nın siyasal katılım pratiklerini bireysel deneyimler üzerinden değil, kurumsal metinler, resmi belgeler ve siyasal söylemler üzerinden incelemektir. Bu nedenle araştırmada doküman incelemesi yöntemi tercih edilmiş ve elde edilen veriler betimsel analiz yaklaşımı doğrultusunda değerlendirilmiştir. Bu yöntemsel tercih, AK Parti Gençlik Kolları'nın örgütsel yapısı, faaliyetleri ve siyasal söylemlerini belirli bir katılımcı grubuyla sınırlamadan, kurumsal düzeyde ve bütüncül bir biçimde analiz etmeye imkân sağlamaktadır.

Bununla birlikte, araştırma kapsamında parti kurucuları, yöneticileri veya gençlik kolları üyeleriyle mülakat yapılmamış olması, çalışmanın bireysel deneyim ve algıları doğrudan yansıtmasını sınırlamaktadır. Dolayısıyla elde edilen bulgular, daha çok kurumsal söylem ve pratiklerin analizi ile sınırlıdır.

Araştırmada örneklem olarak 2007 ve 2023 genel seçim dönemleri ele alınmıştır. Bu zaman dilimi, AK Parti Gençlik Kolları'nın faaliyetlerinin zaman içerisindeki değişimini ve sürekliliğini karşılaştırmalı olarak inceleme imkânı sunmaktadır. Ancak bu sınırlı zaman aralığı, farklı dönemlere ilişkin gelişmelerin kapsam dışı kalmasına neden olmaktadır.

Ayrıca, incelenen dönemin genişliği ve geçmiş yıllara ait bazı verilere erişimde yaşanan güçlükler de araştırmanın sınırlılıkları arasında yer almaktadır.

1.7. Siyasal İletişim

Siyaset ve iletişim, siyasal süreçlerin birbirinden bağımsız düşünülmemeyeceği iki temel olgudur. Siyasal aktörlerin sahip oldukları düşünce, politika ve ideolojik yaklaşımları topluma aktarabilmeleri, kamuoyu oluşturabilmeleri ve bireylerin siyasal tutum ve davranışlarını etkileyebilmeleri büyük ölçüde iletişim faaliyetleri aracılığıyla gerçekleşmektedir. Bu bağlamda siyasal iletişim, siyasal alan içerisinde aktörler arasında gerçekleşen iletişim süreçlerini ifade eden ve siyaset bilimi ile iletişim çalışmalarının kesişiminde yer alan disiplinlerarası bir alan olarak değerlendirilmektedir.

Siyasal iletişim kavramı farklı araştırmacılar tarafından çeşitli biçimlerde tanımlanmıştır. Aziz (2014), siyasal iletişimi siyasal alanda gerçekleşen iletişim faaliyetleri çerçevesinde ele almakta ve siyasal aktörlerin toplumla kurdukları iletişimin siyasal süreçlerin önemli bir unsuru olduğunu belirtmektedir. Bu açıdan siyasal iletişim yalnızca seçim dönemlerinde gerçekleştirilen propaganda ve kampanya faaliyetleriyle sınırlı olmayıp siyasal aktörlerin toplumla kurduğu sürekli iletişimi de kapsamaktadır. Siyasal iletişim aracılığıyla siyasal aktörler düşüncelerini, politikalarını ve siyasal söylemlerini topluma aktarırken aynı zamanda toplumun beklenti, talep ve tepkilerini de takip edebilmektedir.

McNair (2011) siyasal iletişimi genel olarak siyaset hakkında gerçekleştirilen amaçlı iletişim olarak tanımlamakta ve kavramın siyasal aktörlerin seçmenlere yönelik mesajlarının yanı sıra vatandaşların siyasal aktörlere yönelttiği mesajları ve medya aracılığıyla siyasal aktörler hakkında oluşturulan içerikleri de kapsadığını ifade etmektedir. Dolayısıyla siyasal iletişim, siyasal aktörlerden topluma doğru gerçekleşen tek yönlü bir mesaj aktarımından ziyade siyasal aktörler, medya ve vatandaşlar arasında gerçekleşen çok yönlü bir iletişim sürecidir. Norris (2001) de siyasal iletişimi siyasetçiler, medya ve kamuoyu arasındaki etkileşimli bilgi alışverişi olarak ele almakta ve bu iletişim sürecinin siyasal sistem içerisindeki aktörler arasında karşılıklı etkileşimin kurulmasına katkı sağladığını belirtmektedir.

Siyasal iletişimin kapsamı yalnızca sözlü ve yazılı mesajlarla sınırlı değildir. Siyasal aktörlerin kullandıkları semboller, sloganlar, görsel unsurlar, logolar, siyasal imajlar ve farklı iletişim araçları da siyasal iletişimin unsurları arasında yer almaktadır (McNair, 2011). Bu nedenle siyasal partilerin topluma yönelik iletişim faaliyetleri; seçim kampanyaları, propaganda faaliyetleri, siyasal reklamlar, mitingler, toplantılar, yüz yüze görüşmeler, saha çalışmaları ve dijital iletişim faaliyetleri gibi farklı biçimlerde ortaya çıkabilmektedir. Özellikle iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler, siyasal iletişimin niteliğini ve kullanılan araçları önemli ölçüde değiştirmiştir. Geleneksel kitle iletişim araçlarının yanında internet ve sosyal medya platformlarının yaygınlaşması, siyasal aktörlerin vatandaşlarla daha hızlı, doğrudan ve sürekli iletişim kurabilmesine olanak sağlamıştır (McNair, 2018).

Siyasal partiler bu iletişim sürecinin temel aktörlerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Partiler, sahip oldukları örgütsel yapılar aracılığıyla siyasal mesajlarını toplumun farklı kesimlerine

ulaştırmakta ve vatandaşlarla çeşitli iletişim kanalları üzerinden ilişki kurmaktadır. Bu noktada parti teşkilatları yalnızca parti politikalarının uygulanmasını sağlayan örgütsel birimler olarak değil, aynı zamanda parti ile toplum arasında iletişim sağlayan araçlar olarak da değerlendirilebilir. Parti örgütlerinin gerçekleştirdiği toplantılar, ziyaretler, saha çalışmaları, sosyal ve kültürel etkinlikler ile dijital iletişim faaliyetleri, siyasal iletişimin örgütsel düzeydeki görünümünü oluşturmaktadır.

Bu durum özellikle siyasal partilerin gençlik kolları açısından önem taşımaktadır. Gençlik kolları, siyasal partilerin genç seçmenlere ulaşmalarında ve gençlerin siyasal süreçlerle ilişki kurmalarında önemli bir örgütsel yapı niteliğindedir. Gençlik kollarının saha çalışmaları, vatandaş ziyaretleri, toplantılar, sosyal faaliyetler, seçim kampanyaları ve sosyal medya üzerinden gerçekleştirdikleri faaliyetler, parti ile toplum arasında iletişim kurulmasına katkı sağlamaktadır. Bu faaliyetler aracılığıyla gençlik kolları bir yandan partinin siyasal söylem ve politikalarını topluma aktarırken diğer yandan toplumun ve özellikle gençlerin siyasal taleplerinin parti örgütüne ulaşmasında aracılık edebilmektedir.

Siyasal iletişim ile siyasal katılım arasındaki ilişki de bu noktada önem kazanmaktadır. Siyasal iletişim, bireylerin siyasal aktörler, siyasal kurumlar ve güncel siyasal gelişmeler hakkında bilgi edinmelerine ve siyasal konulara ilişkin tutum geliştirmelerine imkân sağlamaktadır. Bunun yanında bireylerin siyasal iletişim süreçlerine dâhil olmaları, siyasal süreçlerle kurdukları ilişkinin güçlenmesine ve farklı biçimlerde siyasal katılım göstermelerine zemin hazırlayabilmektedir. Özellikle siyasal parti örgütleri içerisinde gerçekleştirilen iletişim faaliyetleri, bireylerin siyasal düşüncelerini ifade etmeleri, siyasal aktörlerle etkileşim kurmaları ve örgütsel faaliyetlerde bulunmaları açısından bir katılım alanı oluşturabilmektedir.

Bu çerçevede gençlik kollarının faaliyetleri yalnızca parti politikalarının gençlere aktarılması bakımından değil, gençlerin siyasal süreçlere dâhil olmaları ve siyasal katılım deneyimi kazanmaları açısından da önem taşımaktadır. Gençlerin parti içerisinde üstlendikleri görevler, saha faaliyetlerine katılmaları, vatandaşlarla iletişim kurmaları, seçim çalışmalarında yer almaları ve dijital iletişim faaliyetlerini yürütmeleri, siyasal iletişim ile siyasal katılımın kesiştiği alanları ortaya koymaktadır. Dolayısıyla gençlik kollarının siyaset yapma pratiklerinin anlaşılabilmesi için siyasal iletişim faaliyetleri ile siyasal katılım arasındaki ilişkinin birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda bir sonraki bölümde siyasal katılım kavramı ele alınarak bireylerin ve özellikle gençlerin siyasal süreçlere hangi yollarla dâhil oldukları incelenecektir.

1.8. Siyasal Katılım

Siyasal katılım kavramının daha iyi anlaşılabilmesi için öncelikle demokrasi kavramının temel özelliklerine değinmek gerekmektedir. Demokrasi, halkın siyasal karar alma süreçlerinde belirleyici bir role sahip olduğu yönetim biçimini ifade etmektedir (Schmidt, 2001: 13). Kavram, Yunanca “demos” (halk) ve “kratos” (iktidar/yönetim) sözcüklerinden türeyen “demokratia” kavramına dayanmaktadır. Antik Yunan’da ortaya çıkan demokrasi kavramı, tarihsel süreç içerisinde farklı siyasal ve toplumsal koşullar doğrultusunda değişerek günümüzde halkın yönetime katılımını temel alan bir yönetim anlayışı hâline gelmiştir (Sartori, 1993: 9). Bu bağlamda demokrasi, yalnızca yöneticilerin belirlenmesi sürecini değil, aynı zamanda vatandaşların siyasal süreçlere katılımını da içeren bir yönetim biçimi olarak değerlendirilmektedir.

Siyasal katılımı ortaya çıkaran en temel unsur demokrasinin kendisidir. Yani halkın yönetimde söz sahibi olmasıdır. Barber, bir ülkenin demokrasisi güçlü olduğu sürece o ülkede yaşayan halkın da yönetime katılmasının o denli güçlü olacağını ifade etmiştir. Halkın “kendi kendini yönetmesi” için katılım unsurunun artırılması gerekmektedir (Barber, 2003: 151-153).

Katılım, belirli bir düzeyde iş birliği kurma ve bir sürecin parçası olma durumunu ifade etmektedir. Başka bir ifadeyle katılım, yönetim tarafından alınan kararları etkilemek amacıyla karar alma ve uygulama süreçlerine dahil olmayı kapsamaktadır (Mursül ve Korkusuz, 2022). Siyasal katılım ise siyasal aktörlerin aldığı kararları etkilemek, bu kararların içeriğine yön vermek, değiştirmek, ertelemek veya engellemek amacıyla bireylerin özgür iradeleriyle gerçekleştirdikleri faaliyetler olarak tanımlanmaktadır. Bu yönüyle siyasal katılım, yalnızca bireysel bir davranış biçimi olmayıp aynı zamanda bireylerin siyasal süreçlerle kurduğu aktif ilişkiyi ifade etmektedir (Kalaycıoğlu, 2013).

Katılım, demokratik yönetim anlayışının temel unsurlarından biri olarak değerlendirilmektedir. Siyasal katılım dar anlamıyla seçimlere katılma ve oy verme davranışıyla ilişkilendirilirken, bu yaklaşım katılımın yalnızca asgari düzeydeki biçimini ifade etmektedir. Geniş anlamıyla siyasal katılım ise bireylerin siyasal karar alma süreçlerine farklı araçlar ve yöntemlerle dahil olmasını kapsamaktadır (Aydın, 2019). Siyasal katılma süreci alt düzeyde seçimlerde oy kullanmaktan başlamaktadır. Bunun devamında siyasal güç elde etme, yönetimde görev alma, yasaların hazırlanmasında ve yürütülmesinde siyasal hayatın içerisinde etkili bir şekilde yer almaktır. Seçimlerin yapılması, halkın talep ve beklentilerinin yöneticilere ulaşması ve karar alma süreçlerinde de bireylerin etkin bir şekilde yer alması huzurlu bir ortamın oluşmasına katkı sağlamaktadır (Yıldız, 2014: 23).

Siyasal katılım biçimleri, bireylerin siyasal süreçlere dahil olma yöntemlerine göre farklı şekillerde sınıflandırılmaktadır. Bu kapsamda siyasal katılım, genel olarak alışlagelmiş (konvansiyonel) siyasal katılım ve olağandışı (konvansiyonel olmayan) siyasal katılım olmak üzere iki temel başlık altında ele alınmaktadır. Oy kullanma, siyasal partilere üye olma, seçim kampanyalarında görev alma, siyasal konular hakkında görüş bildirme ve parti faaliyetlerine katılma gibi faaliyetler alışlagelmiş siyasal katılım biçimleri arasında yer almaktadır. Buna karşılık, protesto gösterileri, boykotlar, yürüyüşler ve benzeri eylemler, siyasal sistem içerisinde mevcut kurumsal kanalların dışında gerçekleşen olağandışı siyasal katılım biçimleri olarak değerlendirilmektedir (Özkan, 2004: 99-101).

Siyasal katılım düzeyi, bireysel ve toplumsal birçok faktörden etkilenmektedir. Eğitim düzeyi, gelir seviyesi, meslek, yaş, cinsiyet, toplumsal çevre ve aile yapısı siyasal katılımı etkileyen temel unsurlar arasında gösterilmektedir. Özellikle eğitim düzeyinin yükselmesi, bireylerin siyasal bilgiye erişimini ve siyasal süreçleri değerlendirme kapasitesini artırarak katılım eğilimini güçlendirebilmektedir. Benzer şekilde sanayileşme ve kentleşme süreçleri, bireylerin ortak sorunlar etrafında örgütlenmesini kolaylaştırarak siyasal katılımın toplumsal düzeyde yaygınlaşmasına katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte aile yapısı, toplumsal roller ve cinsiyet gibi faktörler de bireylerin siyasal süreçlere katılım düzeyleri üzerinde etkili olabilmektedir. Yaş faktörü açısından değerlendirildiğinde ise bireylerin siyasal katılım düzeylerinin yaşam dönemlerine bağlı olarak farklılaşabildiği görülmektedir (Öztekin, 2018: 254-259).

Kalaycıoğlu (2013), siyasal katılmayı açıklarken üç temel unsur üzerinde durmaktadır. Bunlardan ilki, bireylerin siyasal katılım gerçekleştirebilme kapasitesini ifade eden siyasal kaynaklardır. Eğitim düzeyi, siyasal bilgi, olayları değerlendirme yeteneği, toplumsal ilişkiler ağı ve örgütsel deneyim bu kaynaklar arasında yer almaktadır. İkinci unsur, bireylerin siyasal eylemde bulunmasını sağlayan amaç veya beklentidir. Bireyler, siyasal kararları etkilemek, taleplerinin karşılanmasını sağlamak veya mevcut politikaları değiştirmek amacıyla katılım davranışında bulunmaktadır. Üçüncü unsur ise fırsat boyutudur. Siyasal katılımın gerçekleşebilmesi için bireylerin katılım göstermelerini kolaylaştıran siyasal ve toplumsal koşulların mevcut olması gerekmektedir. Siyasal katılımın bireye yüksek maliyet yüklemesi

veya olumsuz sonuçlar doğurması, bireyin siyasal süreçlere dahil olma isteğini azaltabilmektedir (Kalaycıoğlu, 2013).

Siyasal partiler, bireylerin siyasal katılımını sağlayan temel kurumsal yapılardan biridir. Seçimler, demokratik sistemlerde siyasal katılımın en önemli araçlarından biri olmakla birlikte, siyasal partiler bu sürecin örgütlenmesinde merkezi bir rol üstlenmektedir. Siyasal partiler, aday belirleme, seçmenleri bilgilendirme, seçim kampanyalarını yürütme ve vatandaşların siyasal taleplerini temsil etme işlevleriyle siyasal katılım mekanizmalarının oluşmasına katkı sağlamaktadır (Kışlalı, 1996: 263).

Siyasal parti üyeliği, parti toplantılarına katılma, seçim kampanyalarında görev alma, siyasal amaçlarla bağış yapma, mitinglere katılma, parti faaliyetlerinde aktif rol üstlenme ve seçim çalışmalarında görev alma siyasal katılımın örgütsel biçimleri arasında değerlendirilmektedir. Bunun yanında siyasal görüşleri etkilemeye yönelik faaliyetlerde bulunmak ve siyasal tercihlerin oluşum sürecine katkı sağlamak da siyasal katılım kapsamında ele alınmaktadır (Kalaycıoğlu, 1998).

Siyasal katılımın etkili unsurlarından birisi de siyasal partiye, sendikaya veya derneklere üye olmaktır. Bir ülkede siyasal katılımın bu düzeye gelebilmesi için o ülkede örgütlenme özgürlüğünün olması gerekmektedir. Eğer yurttaşlar istediği zaman herhangi bir siyasi partiye veya sendikaya üye olamıyorsa ve yine istediği zaman üye olduğu örgütten ayrılamıyorsa o ülkede siyasete katılımın unsurlarından söz etmek mümkün değildir. Siyasal partilere veya siyasal örgütlere üye olanlar örgütlerin aldıkları kararlar doğrultusunda aktif olarak siyasal ve toplumsal olaylara katılırlar (Öztekin, 2018: 263-264).

Siyasal katılımın temel aktörlerinden biri olan siyasal partiler, merkezi düzeyde olduğu kadar yerel düzeyde de vatandaşlarla ilişki kurabilmek amacıyla örgütsel yapılar oluşturmaktadır. Bu örgütlenme içerisinde gençlik kolları ve kadın kolları, siyasal partilerin yardımcı örgütleri olarak önemli işlevler üstlenmektedir. Özellikle gençlik örgütlenmeleri, partilerin toplumla kurduğu ilişkide dinamizm sağlayan, genç seçmenlerle iletişim kurulmasına aracılık eden ve siyasal katılım süreçlerini destekleyen yapılar olarak değerlendirilmektedir (Mursül ve Korkusuz, 2022).

Gençlerin siyasal katılım düzeyleri, bireysel, toplumsal ve yapısal birçok faktörden etkilenmektedir. Gençlerin siyasal süreçlere yönelik ilgileri ve kendilerini siyasal aktör olarak görme biçimleri, katılım düzeyleri üzerinde belirleyici olmaktadır. Bunun yanında ekonomik koşullar, eğitim olanakları, toplumsal yapı ve siyasal kurumların gençlere sunduğu katılım imkânları da gençlerin siyasal alandaki konumlarını etkilemektedir. Gençlerin siyasal süreçlerde daha etkin rol üstlenebilmeleri için siyasal partilerin gençlere yönelik kapsayıcı örgütlenme modelleri geliştirmesi ve gençlerin karar alma süreçlerine katılımını destekleyen mekanizmalar oluşturmaları önem taşımaktadır (Sezdirmez, 2008: 58-59).

Gençlerin aktif yurttaşlar olarak toplumsal yaşama katılımında, kendilerini ifade edebilecekleri ve kamusal alanda yer alabilecekleri ortamların oluşturulması da önemli görülmektedir. Bu kapsamda gençlik merkezleri ve gençlik çalışmalarını yürüten kurumlar, gençlerin sosyal ve siyasal gelişimlerine katkı sağlayan araçlar arasında değerlendirilmektedir (Yurttagüler, 2008: 397).

Temsil kavramı, farklı disiplinlerde kullanılan ve tarihsel süreç içerisinde çeşitli anlamlar kazanan bir kavramdır. Türkçede kullanılan “temsil” sözcüğü Arapça kökenli olup “misal” kelimesinden türemiştir. Kavram, sözlük anlamı itibarıyla bir kişi, nesne veya durumun başka

bir kişi ya da unsur aracılığıyla ifade edilmesini veya yeniden ortaya konulmasını ifade etmektedir (Araslı, 1972: 4). Siyasal düşünce literatüründe ise temsil kavramı, Latince “repraesentare” kelimesine dayanmaktadır. Antik Roma döneminde farklı anlamlarda kullanılan bu kavram, zaman içerisinde bir kişi veya grubun başka bir kişi ya da grup adına hareket etmesi anlamını kazanmıştır. Kavramın siyasal anlamda kullanımının yaygınlaşması ise Orta Çağ’da kilise konseylerine gönderilen temsilciler ve İngiliz Parlamentosu bağlamında gerçekleşmiştir (Pitkin, 1972: 3).

Siyasal temsil kavramı, modern siyaset düşüncesinde farklı yaklaşımlar çerçevesinde ele alınmıştır. Thomas Hobbes, John Locke, Edmund Burke, Jean-Jacques Rousseau ve John Stuart Mill gibi düşünürler temsilin niteliği, temsilci ile temsil edilen arasındaki ilişki ve temsilcinin karar alma sürecindeki rolü üzerine farklı görüşler geliştirmişlerdir. Örneğin Hobbes temsilin egemenlik ve yetki devri boyutuna vurgu yaparken, Burke temsilcinin yalnızca seçmenlerin taleplerini aktaran bir kişi olmadığını, kendi değerlendirme yetkisine sahip olduğunu savunmuştur. Rousseau ise temsil kavramına daha eleştirel yaklaşarak halk iradesinin doğrudan ortaya konulması gerektiğini ileri sürmüştür. Bu yaklaşımlar, temsilin yalnızca bir kişinin başka bir kişi adına hareket etmesi değil, aynı zamanda siyasal yetkinin kullanımı ve meşruiyet ilişkisi açısından değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir (Bulut ve Tanıyıcı, 2008: 172).

Siyasal temsil kavramı, modern siyaset düşüncesinde özellikle Thomas Hobbes tarafından sistematik biçimde ele alınmıştır. Hobbes’a göre temsil, yalnızca belirli bir yönetim biçimine özgü olmayıp bütün hükümet biçimleri açısından geçerli olan bir ilişki biçimidir. Ona göre yönetici, yurttaşların iradesini temsil eden ve onlar adına hareket etme yetkisine sahip olan kişidir. Hobbes, temsili gerçek kişi ve yapay kişi ayrımı üzerinden açıklamaktadır. Bu çerçevede egemen, bireylerin kendi adına hareket etme yetkisini verdiği yapay bir kişilik olarak ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla siyasal temsil, temsil edilenlerin belirli bir yetkiyi temsilciye devretmesi ve temsilcinin bu yetki doğrultusunda karar alması sürecine dayanmaktadır. Gerçek kişi yetkiyi veren kişidir. Yapay kişi onun adına faaliyette bulunan kişidir. Gerçek birey, toplumda ya da siyasal sistemde kendine düşen rolü oynayan, kendine ait eylemlere sahip olan kişidir. Yapay birey ise başkalarına ait olan eylemleri yapan ya da eylemleri kendisine ait olmayan bireydir (Pitkin, 1972: 3-10). Hobbes, yetkilerini belirli bir süre devreden kişilerin yani halkın gerçek kişiler olduğunu, yetkiyi belirli bir süre devralan kişilerin ise gerçek olmayan yapay kişiler olduğunu ifade etmiştir. Johan Stuart Mill ise en iyi yönetim biçiminin halkın tümünün katılımı ile gerçekleştirilebileceğini ve bunun da temsil sistemiyle mümkün olabileceğini ifade etmiştir. Mill’e göre küçük bir bölgede halkın doğrudan yönetime katılması mümkündür. Ancak büyük bir bölgede ise bu mümkün değildir. Dolayısıyla halkın dolaylı bir şekilde de olsa yönetime katılmasının tek yolunun temsil olduğunu ifade etmiştir. Johan Adams ise seçimle oluşturulan bir meclisin halkın küçük bir minyatürünü oluşturması gerektiğini, halkın düşüncesini, duygusunu, mantığını yansıtmayı ve halk gibi davranması gerektiğini ifade etmiştir (Çitçi, 1989: 18-20).

Temsili demokraside halkın yönetime doğrudan katılımı yerine, seçtiği temsilciler aracılığıyla siyasal karar alma süreçlerine dahil olması söz konusudur. Bu nedenle temsili demokrasi, doğrudan katılımın yerine temsil mekanizmasını esas alan dolaylı bir demokrasi biçimi olarak değerlendirilmektedir. Rousseau ise siyasal iradenin temsil yoluyla aktarılmasına eleştirel yaklaşmış ve halk egemenliğinin doğrudan gerçekleşmesi gerektiğini savunmuştur. Uygun’un (2003: 158) Rousseau’nun görüşlerine ilişkin değerlendirmesine göre, Rousseau temsili demokrasinin gerçek anlamda demokrasi anlayışıyla bağdaşmadığını ileri sürmektedir.

Temsili demokrasiye yöneltilen eleştirilerin önemli bir bölümü, vatandaşların siyasal karar alma süreçlerine katılım imkânlarının sınırlı kalması üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu eleştiriler

bağlamında müzakereci demokrasi yaklaşımı öne çıkmaktadır. Müzakereci demokrasi kuramının önemli temsilcilerinden Jürgen Habermas, demokratik meşruiyetin yalnızca seçimler ve hukuki güvenceler aracılığıyla değil, vatandaşların kamusal tartışma süreçlerine aktif katılımıyla da sağlanabileceğini savunmaktadır. Temsili demokrasi sistemlerinde bireyler siyasal partiler, sivil toplum kuruluşları ve baskı grupları aracılığıyla siyasal sürece dahil olabilmektedir. Bununla birlikte, bu örgütlerin iç yapılarında ortaya çıkan hiyerarşik ve oligarşik eğilimler, siyasal katılımın kapsamı ve niteliği açısından çeşitli tartışmalara neden olmaktadır (Köker, 1996: 114).

2. Muhafazakâr Demokrasi

2.1. Muhafazakâr Düşüncenin Temel Yaklaşımları

Muhafazakârlık kelime kökeni olarak koruma ve muhafaza etme anlamlarını taşımaktadır. Mevcut değerlerin, kurumların ve toplumsal düzenin korunmasına önem veren muhafazakârlık, radikal ve ani değişimlere karşı mesafeli yaklaşmakta; değişimin tarihsel süreklilik içerisinde ve tedrici biçimde gerçekleşmesi gerektiğini savunmaktadır. Aile, din ve gelenek gibi kavram ve kurumlara önem veren muhafazakâr düşünce, toplumsal düzenin bu unsurlar aracılığıyla sürdürülebileceğini ileri sürmektedir. Siyasal sorunların temelinde ahlaki değerlerdeki zayıflamanın bulunduğunu savunan muhafazakârlık, siyaseti yalnızca iktidar mücadelesi olarak değil, toplumsal değerlerin korunması ve uygulanması bağlamında değerlendirmektedir (Sezik, 2012: 114). Muhafazakârlık, Aydınlanma düşüncesinin akıl merkezli toplumsal dönüşüm anlayışına ve Fransız Devrimi'nin radikal değişim anlayışına karşı gelişen bir siyasal düşünce geleneğidir. Bu yaklaşım; gelenek, tarihsel süreklilik, toplumsal kurumlar ve tedrici değişim kavramlarını merkeze almaktadır (Çaha, 2018).

Muhafazakârlığın tarihsel arka planı Antik Yunan düşüncesine kadar götürülse de sistematik bir siyasal düşünce geleneği olarak ortaya çıkışı Fransız Devrimi sonrasında gerçekleşmiştir. Edmund Burke, David Hume ve Joseph de Maistre gibi düşünürlerin çalışmalarıyla şekillenen muhafazakâr düşünce, özellikle 18. ve 19. yüzyıllarda ortaya çıkan toplumsal ve siyasal dönüşümlere yönelik eleştiriler üzerinden gelişmiştir. Muhafazakârlık temel olarak Aydınlanma düşüncesinin akıl merkezli toplum tasarımı, Fransız Devrimi'nin radikal değişim anlayışına ve geleneksel kurumları dışlayan yaklaşımlara karşı eleştirel bir tutum geliştirmiştir (Çaha, 2012: 156).

Muhafazakâr düşüncenin önemli temsilcilerinden Edmund Burke, toplumsal düzenin yalnızca akıl yoluyla yeniden inşa edilemeyeceğini, tarihsel deneyimlerin ve geleneklerin siyasal yaşam açısından belirleyici olduğunu savunmuştur. Burke'e göre toplum, geçmişten devralınan kurumlar ve değerler aracılığıyla süreklilik kazanmaktadır. Bu nedenle siyasal değişim, mevcut düzenin tamamen ortadan kaldırılması yerine tarihsel birikim dikkate alınarak aşamalı biçimde gerçekleştirilmelidir. Burke, Fransız Devrimi'ni geleneksel kurumları ve tarihsel sürekliliği yok saydığı gerekçesiyle eleştirmiştir (Özçelik, 2016: 23).

Burke, 1688 İngiliz Devrimi ile Fransız Devrimi arasında önemli bir ayrım yapmıştır. Ona göre İngiliz Devrimi, mevcut siyasal kurumları tamamen ortadan kaldırmayı değil, geleneksel özgürlükleri korumayı amaçlayan bir dönüşüm niteliği taşımaktadır. Buna karşılık Fransız Devrimi, var olan kurumları ortadan kaldırarak yeni bir toplumsal ve siyasal düzen oluşturmayı hedeflemiştir. Bu nedenle Burke, toplumsal değişimin kurumların ve tarihsel deneyimlerin korunması temelinde gerçekleşmesi gerektiğini savunmuştur (Burke, 1993: 87). Muhafazakâr düşüncenin diğer önemli temsilcilerinden Joseph de Maistre ise Fransız Devrimi'ne yönelik daha sert bir eleştiri geliştirmiştir. Maistre, siyasal düzenin yalnızca insan aklına dayalı olarak

oluşturulamayacağını, geleneksel otoritelerin ve tarihsel kurumların toplumsal istikrar açısından önemli olduğunu savunmuştur. Bu nedenle merkezi otoriteyi ve monarşik yönetimi toplumsal düzenin temel unsurları arasında değerlendirmiştir (Maistre, 1996: 137).

2.2. Muhafazakârlık ve Demokrasi İlişkisi

Muhafazakârlık, başlangıç döneminde demokrasi ve liberalizmle mesafeli bir ilişki içerisinde olmuştur. Bunun temel nedeni, özellikle Fransız Devrimi sonrasında ortaya çıkan halk egemenliği anlayışının mevcut toplumsal kurumları ve tarihsel birikimi dönüştürme potansiyeli taşımasıdır. Muhafazakâr düşünürler, toplumun yalnızca bireylerin rasyonel tercihleriyle yeniden düzenlenebilecek bir yapı olmadığını, tarihsel süreç içerisinde oluşan kurumların ve geleneklerin korunması gerektiğini savunmuşlardır (Burke, 1993; Nisbet, 1986).

Bununla birlikte muhafazakârlığın demokrasiye yönelik yaklaşımı zaman içerisinde değişmiştir. Klasik muhafazakâr düşünce, otorite, gelenek ve düzen kavramlarını ön plana çıkarırken; modern muhafazakârlık demokratik kurumlarla geleneksel değerler arasında bir uyum kurmaya yönelmiştir. Bu süreçte muhafazakârlık, demokratik katılımı tamamen reddeden bir anlayıştan ziyade, demokratik kurumların toplumsal değerler ve tarihsel süreklilik içerisinde işletilmesini savunan bir yaklaşım geliştirmiştir (Heywood, 2012).

Muhafazakâr demokrasi anlayışı da bu dönüşümün bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu yaklaşım, demokrasi kavramını yalnızca çoğunluğun yönetimi olarak değil; aynı zamanda toplumun tarihsel, kültürel ve ahlaki değerleriyle uyumlu bir siyasal düzen olarak değerlendirmektedir. Bu nedenle muhafazakâr demokrasi, seçimler, temsil, hukuk devleti ve siyasal katılım gibi demokratik unsurları kabul ederken; toplumsal süreklilik, gelenek ve kültürel değerlerin korunmasına da önem vermektedir (Akdoğan, 2003; Doğanay, 2007). Bu bağlamda muhafazakâr demokrasi, klasik muhafazakârlığın değişime yönelik ihtiyatlı yaklaşımı ile modern demokrasinin temsil ve katılım ilkelerini bir araya getirmeye çalışan bir siyasal yaklaşım olarak değerlendirilebilir (Doğanay, 2007).

2.3. Türkiye’de Muhafazakâr Siyasetin Gelişimi

Türkiye’de muhafazakâr düşüncenin siyasal alandaki gelişimi, Batı’daki klasik muhafazakârlık anlayışından farklı tarihsel ve toplumsal koşullar içerisinde şekillenmiştir. Türk muhafazakârlığı, büyük ölçüde modernleşme süreci, devlet-toplum ilişkileri ve geleneksel değerlerin korunması ekseninde gelişmiştir. Bu nedenle Türkiye’de muhafazakârlık yalnızca mevcut düzeni koruma anlayışıyla değil; toplumsal ve kültürel değerlerin siyasal alanda temsil edilmesiyle de ilişkilendirilmiştir (Sezik, 2012).

Çok partili hayata geçişle birlikte muhafazakâr değerler siyasal partiler aracılığıyla daha görünür hâle gelmiştir. 1950 yılında iktidara gelen Demokrat Parti (DP), halkın dini ve kültürel değerlerine daha fazla vurgu yapan söylemiyle Türkiye’de merkez sağ muhafazakâr siyasetin önemli temsilcilerinden biri olmuştur. DP’nin ardından Adalet Partisi (AP) de benzer biçimde milliyetçi ve muhafazakâr değerleri siyasal söyleminin önemli unsurları arasında değerlendirmiştir (Sezik, 2012).

1980 sonrası dönemde ise Türkiye’de muhafazakâr siyaset yeni bir dönüşüm sürecine girmiştir. Bu dönemde muhafazakârlık, yeni sağ anlayışın etkisiyle ekonomik liberalizmle birlikte ele alınmaya başlanmıştır. Bu çizginin önemli temsilcilerinden biri olan Anavatan Partisi (ANAP), ekonomik alanda liberal politikaları benimserken kültürel alanda muhafazakâr değerleri

savunmuş ve böylece Türkiye’de muhafazakâr siyaset ile liberal ekonomi arasında yeni bir sentez oluşturmuştur (Özçelik, 2016).

Türkiye’de muhafazakâr siyasetin önemli damarlarından biri de Millî Görüş hareketidir. Necmettin Erbakan liderliğinde ortaya çıkan MillîGörüş hareketi, siyasal söylemini dini ve millî değerler üzerine inşa etmiş; Millî Nizam Partisi, Millî Selamet Partisi, Refah Partisi, Fazilet Partisi ve Saadet Partisi gibi siyasi partiler aracılığıyla siyasal alanda temsil edilmiştir. Bu hareket, Türkiye’de dini referansları güçlü olan muhafazakâr siyasetin kurumsallaşmasında önemli bir rol oynamıştır (Yılmaz, 2007; Çelebi, 2021).

Millî Görüş Görüş hareketi içerisindeki dönüşüm ve tartışmalar sonucunda ortaya çıkan yenilikçi kanat, 2001 yılında Adalet ve Kalkınma Partisi’ni (AK Parti) kurmuştur. AK Parti, kendisini önceki Millî Görüş partilerinden farklılaştırarak "muhafazakâr demokrat" kimlik üzerinden tanımlamıştır. Bu kimlik, dini ve kültürel değerleri korurken demokratik siyasal kurumları, ekonomik liberalizmi ve çoğulculuğu benimseyen bir siyasal anlayış olarak sunulmuştur (Akdoğan, 2003; Doğanay, 2007). AK Parti’nin muhafazakâr demokrat kimliği, Türkiye’de muhafazakâr siyasetin önceki dönemlerinden tamamen kopuşu değil, aynı zamanda bu geleneğin yeniden yorumlanması olarak değerlendirilmektedir. Parti, muhafazakâr değerleri demokratik siyaset, temsil ve katılım kavramlarıyla birlikte ele alarak kendisini merkez sağ siyaset içerisinde konumlandırmıştır (Doğanay, 2007).

3. Siyasal Partilerde Gençlik Yapılanması

Gençlik kolları, siyasal partiler bünyesinde gençlerin siyasal süreçlere katılımını sağlayan ve siyasal sosyalleşme açısından önemli işlevler üstlenen örgütsel yapılardır. Bu yapılar, gençlerin parti ideolojisiyle tanışmalarına, örgütsel deneyim kazanmalarına ve siyasal süreçlere aktif katılım geliştirmelerine imkân tanımaktadır.

Türkiye’de gençlerin siyasal katılım süreçlerinde siyasal partiler, gençlerin siyasal alana dahil olmalarını ve örgütlü katılım göstermelerini sağlayan temel kurumsal aktörler arasında yer almaktadır. Literatürde gençlerin siyasal partilere katılımında sosyo-ekonomik faktörler, kariyer beklentisi ve sosyalleşme ihtiyacının etkili olduğu belirtilmektedir (Mursül ve Korkusuz, 2022). Bu bağlamda siyasal partiler, gençler için yalnızca ideolojik öğrenme alanı değil, aynı zamanda sosyal ilişkilerin geliştirildiği ve siyasal kimliğin inşa edildiği bir sosyalleşme zemini olarak da işlev görmektedir (Karaman, 2020: 103).

Türkiye’de gençlik kollarının ilk örnekleri Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) bünyesinde ortaya çıkmıştır. 1951 yılında Halkevlerinin kapatılmasının ardından gençlerin örgütlenme talepleri doğrultusunda parti içi gençlik yapılanmaları şekillenmeye başlamıştır. 1960’lı yıllardan itibaren siyasal hareketliliğin artmasıyla birlikte diğer siyasal partiler de gençlik kolları oluşturarak örgütsel yapılarını genişletmiştir (Mursül ve Korkusuz, 2022).

Gençlik kollarının hukuki çerçevesi uzun süre doğrudan düzenlenmemiştir. 1961 ve 1982 Anayasalarında gençlik kollarına ilişkin açık bir hüküm bulunmazken, bu yapıların yasal zemini 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu ile daha belirgin hale gelmiştir (Karaman, 2020: 103). 1980 sonrası dönemde Türkiye’de siyasal katılım biçimlerinin dönüşüme uğradığı ve gençlerin siyasal alandaki görünürlüklerinin önceki dönemlere göre azaldığı ileri sürülmektedir (Sezdirmez, 2008: 59-60).

1960’lı ve 1970’li yıllarda gençlik hareketleri daha radikal ve sistem eleştirisi içeren bir karaktere sahipken, 1980 sonrası dönemde siyasal alanın yeniden yapılandırılmasıyla birlikte gençlik kolları daha kurumsal ve parti içi hiyerarşi içerisinde faaliyet gösteren yapılar haline gelmiştir. 12 Eylül 1980 askeri darbesinin ardından yapılan yasal düzenlemeler sonucunda dernekleşme faaliyetleri zorlaştırılmış ve siyasal partilerin gençlik yapılanmalarının faaliyet

alanı önemli ölçüde sınırlandırılmıştır. Bu süreçte gençlik kolları uzun bir dönem aktif biçimde faaliyet gösterememiş, 1997 yılında yeniden kurumsal olarak yapılandırılmıştır. Bu yeniden yapılanma süreciyle birlikte gençlik kolları, parti içi hiyerarşi içerisinde daha kurumsal bir konuma yerleşmiş; gençlerin siyasal kariyer basamaklarında ilerleme motivasyonları ve parti içi görev dağılımı çerçevesinde daha örgütlü bir yapı kazanmıştır (Caymaz, 2008: 301-303).

3.1. AK Parti Gençlik Kolları

AK Parti, Millî Görüş hareketi içerisinde yaşanan anlaşmazlık sonrası Türk siyasi tarihindeki yerini alan bir partidir. FP'nin Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılmasının ardından yine aynı kadrolar Recai Kutan Başkanlığında SP'yi kurmuşlardır. Parti içerisinde muhalefet başlamış ve Abdullah Gül'ün başını çektiği bir grup Erbakan çizgisini takip edenlere karşı mücadeleye başlamıştır. “Gelenekçiler” ve “yenilikçiler” olarak yaşanan bu mücadelede yenilikçi kanat genel başkanlık için Kutan'ın karşısına Gül'ü aday göstermiş ve az bir farkla seçimi kaybetmişlerdir. Bu azımsanmayacak başarı yenilikçi kanadı cesaretlendirmiş ve yeni bir parti kurmaya teşvik etmiştir. Recep Tayyip Erdoğan ve Abdullah Gül öncülüğünde yenilikçi kanat 14 Ağustos 2001 tarihinde AK Parti'yi kurmuş ve genel başkanlığa Recep Tayyip Erdoğan seçilmiştir (Börklüoğlu, 2022: 182-183).

AK Parti 2002 yılından itibaren teşkilatlanmaya başlamıştır. AK Parti tüzüğüne bakıldığında, bir kişinin AK Parti gençlik kollarına üye olabilmesi için parti üyeliğini kazanmış olması ve 30 yaşından büyük olmaması gerektiği görülmektedir. Partiye üyelik işlemlerinin yürütülmesi ilçe yönetim kurulunun yetkisindedir. Üyelik başvurusu yapan kişilerin, ilçe üye kayıt defterine kaydedilmeden parti üyesi olarak kabul edilemeyeceği hükme bağlanmıştır. Burada belirtilen nitelikleri taşıyan parti üyelerinden genel merkez tarafından hazırlanan ve il başkanlığı tarafından onaylanan “Gençlik Kolu Üye Defteri” olarak tanımlanan özel deftere üyelikleri yazılır. Bu işlemlerin ardından gençlik kolu üyeliği kazanılmış olur (AK Parti, 2019: 87-88).

AK Parti Gençlik Kolları teşkilat yapısı, belde, ilçe, il ve genel merkez düzeyinde örgütlenmiş hiyerarşik ve merkezi bir yapılanma özelliği göstermektedir. Bu yapı içerisinde gençlerin parti faaliyetlerine katılımını sağlayacak kurumsal mekanizmalar oluşturulmuş; her teşkilat kademesinde kongre, başkanlık, yönetim kurulu ve yürütme kurulu gibi temel organlara yer verilmiştir. Söz konusu yapılanma, gençlik kollarının yalnızca seçim dönemlerinde faaliyet gösteren geçici bir örgütlenme olmadığını, parti teşkilatı içerisinde süreklilik arz eden ve gençlerin siyasal süreçlere dahil olmasını sağlayan kurumsal bir yapı olarak konumlandırıldığını göstermektedir (AK Parti, 2019: 88-89). Teşkilat yapılanması aşağıdaki şekilde gösterilmektedir.

Tablo1. AK Parti Gençlik Kolları Teşkilat Yapısı

Teşkilat Kademesi	Teşkilat Organları
Belde Gençlik Kolu	Gençlik Kolu Belde Başkanı, Gençlik Kolu Belde Yönetim Kurulu, Gençlik Kolu Belde Yürütme Kurulu
İlçe Gençlik Kolu	Gençlik Kolu İlçe Kongresi, Gençlik Kolu İlçe Başkanı, Gençlik Kolu İlçe Yönetim Kurulu, Gençlik Kolu İlçe Yürütme Kurulu
İl Gençlik Kolu	Gençlik Kolu İl Kongresi, Gençlik Kolu İl Başkanı, Gençlik Kolu İl Yönetim Kurulu, Gençlik Kolu İl Yürütme Kurulu
Genel Merkez Gençlik Kolları	Gençlik Kolları Büyük Kongresi, Gençlik Kolları Başkanı, Gençlik Kolu Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, Gençlik Kolu Merkez Yürütme Kurulu

Kaynak: AK Parti (2019, ss. 88-89) temel alınarak hazırlanmıştır.

AK Parti gençlik kolları kademe başkan ve üyelerinin yetki ve görevlerinde ise gençlik kolları kademe başkan, yönetim ve yürütme kurulları partinin herhangi bir yerde kurulu olan teşkilat kademe organlarının yetkilerini kendileri açısından da bizzat kullanırlar. Bu kolların kurulu olduğu yerde partiyi temsil eden, parti teşkilat kademe yönetim kurulu başkanıdır. Gençlik kolu başkanları nerede görevliyse orada teşkilat kademesi yönetimi ve yürütme kurullarının doğal üyesidir. Bu sıfat doğrultusunda toplantılara katılırlar ve burada alınacak kararlar yönetim ve yürütme kurulu üyeleri tarafından alınır. AK Parti’de yan kuruluşlarla ilgili çalışmalar genel başkan yardımcılığına bağlı olarak yürütülür. Bunun genel başkan tarafından uygun görülmesi gerekmektedir (AK Parti, 2019: 91-92).

3.1.1. AK Parti Gençlik Kolları’nın Çalışma Yöntemleri

AK Parti Genel Merkez Gençlik Kolları bünyesinde farklı faaliyet alanlarına yönelik başkanlık ve birimler oluşturulmuştur. Bu birimler; teşkilatlanma, seçim çalışmaları, siyasal iletişim, sosyal politikalar, eğitim, dış ilişkiler ve gençlere yönelik özel çalışma alanları gibi farklı görev alanlarında faaliyet yürütmektedir. Genel merkez düzeyindeki birim yapılanması aşağıdaki şekilde gösterilmektedir (AK Parti Gençlik Kolları Siyasi ve Hukuki İşler Başkanlığı, 2023).

Tablo 2. AK Parti Genel Merkez Gençlik Kolları Birimleri

Genel Merkez Birimleri	Genel Merkez Birimleri	Genel Merkez Birimleri
Siyasi ve Hukuki İşler Başkanlığı	Teşkilat İşleri Başkanlığı	Seçim İşleri Başkanlığı
Tanıtım Medya Başkanlığı	Dış İlişkiler Başkanlığı	Sosyal Politikalar Başkanlığı
Yerel Yönetimler Başkanlığı	Ekonomi ve Mali İşler Başkanlığı	Sivil Toplum ve Halkla İlişkiler Başkanlığı
İnsan Hakları Başkanlığı	Üniversiteler Başkanlığı	Çevre, Şehir ve Kültür Başkanlığı
Ar-Ge ve Eğitim Başkanlığı	Genel Sekreterlik	Yeni Seçmen Başkanlığı
Bilgi ve İletişim Teknolojileri Başkanlığı		

Kaynak: AK Parti Gençlik Kolları Siyasi ve Hukuki İşler Başkanlığı (2023) temel alınarak hazırlanmıştır.

Siyaseti ve siyasi süreçleri öğrenmede en önemli yöntemlerden birisi parti teşkilatı mensupları ile ana kademe yöneticilerini bir araya getirmektir. Dolayısıyla bu görevi Siyasi ve Hukuki İşler Başkanlığı yerine getirmektedir. Genel başkan yardımcıları, bakanlar ve belediye başkanlarının bir araya geldikleri programlar yapılmaktadır. Bu doğrultuda Gençlik Kolları Genel Merkez Konferans Salonunda 15 günlük sürelerle “Akşam Sohbetleri” adı altında programlar düzenlenmektedir. Gençlik kolları birimleri bazı çalışmalar gerçekleştirmektedir. Bunlar, “Seçim Kampanyaları ve Seçimlerde Kampanya Oluşturma” konulu eğitim seminerleridir. Bunun yanında gençlik şölenleri yapılmaktadır. Hollanda, Yunanistan, Almanya, Bulgaristan, Azerbaycan, Küba, Çin ve Sudan iktidar partilerinin gençlik örgütleri ile kurulan diyalog sonrası seyahatler düzenlenmektedir. İftar programları, genç sohbetler, Anadolu konferansları, münazara yarışmaları, bölge üniversite başkanları toplantıları, kitap okuma ve değerlendirme

kampları, “Her evden bir kitap” projesi ile Millî Eğitim Bakanlığı’na bağışlamak için kitap toplama kampanyaları bu çalışmalar içerisinde yer almaktadır (Zabun, 2009: 60).

AK Parti Gençlik Kolları’nın faaliyetleri, teşkilat içi koordinasyonu sağlayan toplantılar, danışma meclisleri, eğitim programları ve çeşitli sosyal organizasyonlar aracılığıyla yürütülmektedir. İl Gençlik Kolları başkanları tarafından düzenli olarak gerçekleştirilen toplantılar, teşkilatların merkezi yapı ile koordinasyonunu sağlamaya yönelik bir işlev görmektedir. Bunun yanında gençlik kolları tarafından yurt içi ve yurt dışı programlar, eğitim faaliyetleri ve farklı kurumlarla iş birlikleri gerçekleştirilmektedir. Örneğin, Almanya’da Konrad Adenauer Vakfı tarafından düzenlenen “Siyasal İletişim ve Seçim Kampanyaları” başlıklı yaz okuluna katılım sağlanması, gençlik kollarının siyasal iletişim ve seçim süreçlerine yönelik bilgi ve deneyim kazanımına önem verdiğini göstermektedir. Ayrıca sosyal sorumluluk faaliyetleri ve kültürel organizasyonlar aracılığıyla gençlerin toplumsal alan içerisinde aktif roller üstlenmeleri teşvik edilmektedir (Sarı, 2008: 83-84)."

AK Parti Gençlik Kolları’nın faaliyetleri içerisinde gençlerin örgütsel katılımını ve siyasal sosyalleşme süreçlerini destekleyen çeşitli uygulamalar bulunmaktadır. Bu kapsamda il ve ilçe düzeyindeki kongreler, teşkilat toplantıları, üniversite birim başkanları çalıştayları ve farklı organizasyonlar aracılığıyla gençlerin parti faaliyetleri içerisinde aktif rol almaları amaçlanmıştır. Ayrıca ulusal ve uluslararası düzeyde gerçekleştirilen gençlik programları, gençlik kollarının yalnızca yerel teşkilatlanma faaliyetleriyle sınırlı kalmadığını göstermektedir. Bunun yanında Necip Fazıl Kısakürek anma programı gibi kültürel faaliyetler, partinin muhafazakâr değerler ve kültürel miras vurgusunun gençlik yapılanması içerisindeki yansımaları olarak değerlendirilebilir (Yörem Güncel, 2011).

AK Parti İstanbul Gençlik Kolları “Sensiz Olmaz” sloganıyla 39 ilçede eş zamanlı olarak hane ziyaretleri gerçekleştirmiştir. Bu doğrultuda 93 ilçede ilk defa oy kullanacak genç seçmenle yüz yüze iletişim kurup, Cumhurbaşkanı R. Tayyip Erdoğan’ın selamını iletetek hediye sunulmaktadır. Bunun yanında sahur programı düzenlenip gençlerle bir araya gelinmiştir. Eyüp Sultan, Bağcılar, Gaziosmanpaşa ve Avcılar’da gençlerle sahurda buluşulmuş ve sohbet edilmiştir. Yine verilebilecek bir başka örnek Teravih namazı sonrası gençlerle buluşmalardır. İstanbul’da gençlik kolları Teravih namazı sonrası gençlerle buluşmuş çay ile birlikte yapılan sohbette “Türkiye Yüzyılı” hedefleri ile ilgili gençlerin talep ve önerileri dinlenmiştir (AK Parti İstanbul Gençlik Kolları, 2023).

4. AK Parti Gençlik Kolları’nda Siyasal Katılım ve Muhafazakâr Demokrasi

Muhafazakârlık, devrimci dönüşüme karşı evrimci ve tedrici bir dönüşümü ve geleneksel toplumsal kurumların korunmasını savunan bir anlayıştır. AK Parti değişimi savunan bir partidir. Bu değişimin tedrici bir şekilde olması gerektiğini, tepeden inme ve dayatmacı yöntemlerle olmaması gerektiğini söylemektedir. Muhafazakârlığın değişime kapalı olduğunu, statükocu bir anlayışa sahip olduğunu söylemek yanlıştır. AK Parti’nin “Yeni Muhafazakârlığı” toplumsal dinamiklere dayanmaktadır. Dolayısıyla bu anlayış değişim ve dönüşümün lokomotif olacaktı. Muhafazakârlığa göre siyaset uzlaş alanıdır. AK Parti, farklılıkları bir zenginlik olarak görmek ve muhafazakârlık anlayışı doğrultusunda siyasal otoriteyi hukuki ve siyasi meşruluk temeline oturtmak istemektedir. Muhafazakârlık, otoriter ve totaliter anlayışlara karşı çıkmaktadır. Dolayısıyla AK Parti bu anlayışa uygun şekilde dayatmacı ve buyurgan toplum mühendisliğinin karşısında yer alarak muhafazakâr demokrat bir dünya görüşüne sahip olduğunu belirtmiştir. Muhafazakârlık bireyi ve toplumu bir arada tutmayı amaç edinmiştir. AK Parti, bireyin özgürlüğünün tesis edilmesi gerektiğini, devlet karşısında bireyin korunması gerektiğini belirtmektedir. Bunlarla birlikte AK Parti, aile kurumuna da büyük önem vermiştir. Aile kurumunun toplumu sosyalleştirme misyonunu olduğunu ve bunun kaçınılmaz olduğunu görmüştür (Akdoğan, 2003: 9-12).

22 Temmuz 2007 Genel Seçimleri sürecinde AK Parti Gençlik Kolları'nın seçim kampanyası faaliyetleri, genç seçmenlere yönelik siyasal iletişim ve mobilizasyon çalışmaları açısından önemli bir örnek oluşturmaktadır. Bu kapsamda gençlik kolları tarafından genel merkez dışında oluşturulan seçim ofisi, kampanya sürecinde genç seçmenlerle iletişim kurulan merkezlerden biri olarak kullanılmıştır. Kampanyada 25 yaş altı genç seçmenlere yönelik vurgular ön plana çıkarılmıştır. Ayrıca gençlerin seçim sürecine aktif katılımını sağlamak amacıyla “Her Sandığa Üç Genç” adı altında eğitim programları düzenlenmiş ve çok sayıda genç seçim çalışmalarında görev almıştır. Bunun yanında gençlik kollarına yönelik hazırlanan iletişim materyalleri, sloganlar ve çeşitli tanıtım faaliyetleri aracılığıyla genç seçmenlerle parti arasında bağ kurulmaya çalışılmıştır (Sarı, 2008: 93-94)

AK Parti İstanbul Gençlik Kolları 2016 yılında 28 Şubat ile ilgili bir basın açıklaması yapmıştır. O dönemde yaşanan olayları hem hatırlatmak hem de kınamak amacıyla yayınladığı açıklamada o dönem “Başörtüsüne Özgürlük İçin Elele” sloganıyla kurulan insan zincirini bu kez hem başörtüsünü hem de diğer özgürlükleri kutlamak için oluşturulacağını ifade etmiştir (Akit, 2016). AK Parti Gençlik Kolları Başkanlığı ve Ankara İl Gençlik Kolları üyeleri 28 Şubat'ın yıldönümünde Sincan'da yürüyüş düzenlemişlerdir. Ankara Gençlik Kolları Teşkilat Başkanı Mahmut Cavga konuşma yapmıştır. 28 Şubat'ın Türk demokrasi tarihindeki utanç sayfalarından birisi olarak değerlendirmiştir. Darbecilerin Millî Güvenlik Kurulu'nda iktidarı değil, millî iradeyi hedef aldıklarını, Türk milletinin hak ve özgürlüklerini ortadan kaldırmaya yönelik bir girişim olduğunu ifade etmiştir. AK Parti gençleri olarak elde edilen demokrasi kazanımlarını daha da ileriye taşıyacaklarını belirtmiştir (Anadolu Ajansı, 2016).

AK Parti Gençlik Kolları'nın 28 Şubat sürecine yönelik ortaya koyduğu tutum, partinin temel siyasal felsefesiyle uyum göstermektedir. Partinin kuruluş ilkeleri ve parti liderinin söylemleri, her türlü otoriter ve totaliter yönetim anlayışına karşı bir duruşu esas almaktadır. Siyasal katılımın önemli göstergelerinden biri olarak değerlendirilebilecek 28 Şubat yürüyüşü aracılığıyla gençler, bir yandan geleneksel ve dini değerlere sahip çıkarken, diğer yandan baskıcı, keyfi ve hukuksuz uygulamalara karşı durarak farklı görüşlerin özgürce ifade edilebildiği demokratik bir düzen lehine tutum sergilemişlerdir.

AK Parti'nin muhafazakâr demokrat kimliğinin altında uzlaşma kültürüne dayalı siyaset yatmaktadır. Tüm farklı görüşlerin siyasal alanda özgür bir şekilde kendilerini ifade edebileceklerini fakat siyasal alanın uzlaşma esasına dayalı kurulabileceğini belirtmektedir. Siyasette renkliliğin olmasının iyi olacağı vurgulanmaktadır. Muhafazakâr demokrat anlayışın otoriter ve totaliter rejimlerin karşısında olduğunu ifade etmektedir. Muhafazakâr demokratiğin tepeden inme değişime karşı olduğunu, değişimin tedrici ve aşamalı olması gerektiğini söyler. Muhafazakâr demokratlık kutuplaştırıcı siyasete karşı çıkmaktadır. Biz ve diğerleri ayrımı yapan tüm oluşumlara karşı çıkarak din, dil, ırk ve mezhep ayrımı yapmadan herkesi kucaklayıcı dilin olması gerektiğine inanmaktadır (AK Parti, t.y.).

AK Parti Gençlik Kolları 27 Mayıs 1960 askeri darbesine yönelik bir yazılı açıklama yapmıştır. Açıklamada 60 darbesinde yapılanların unutulmadığını, bu darbenin siyaset, demokrasi ve millet için bir dönüm noktası olduğunu belirtmiştir. Yine darbenin hiçbir türüsüne boyun eğmeyeceklerini belirterek bu kararlığı 15 Temmuz gecesi milletin gösterdiğinin altı çizilmiştir. Açıklamada demokrasi ve millî irade vurgusu ön plana çıkmıştır. Öte yandan gençliğin, gücünü Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın dik ve kararlı duruşundan aldığını, demokrasiye, millî iradeye karşı olanlara boyun eğilmeyeceği ifade edilmiştir. 27 Mayıs ve 15 Temmuz'a dair yazılı pankartların 81 ildeki tüm teşkilatlar tarafından binalara, köprülere ve reklam panolarına asıldığı belirtilmiştir (AK Parti Gençlik Kolları, 2020).

AK Parti Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, AK Parti Gençlik Kolları 6. Olağan Kongresi'nde yaptığı konuşmada gençlerin parti içerisindeki konumuna ve siyasal

misyonuna ilişkin çeşitli değerlendirmelerde bulunmuştur. Erdoğan, AK Parti Gençlik Kolları'nın üye sayısı bakımından Türkiye'deki siyasi parti gençlik yapılanmaları içerisinde önemli bir konuma sahip olduğunu vurgulamış; gençlerin partinin geleceği açısından taşıdığı role dikkat çekmiştir. Bu kapsamda 2053 vizyonunun gençler tarafından gerçekleştirileceğini ifade ederek gençleri geleceğin siyasi aktörleri olarak konumlandırmıştır. Konuşmada öne çıkan bir diğer unsur ise tarihsel, kültürel ve dini referanslar üzerinden kurulan aidiyet söylemidir. Erdoğan'ın "kadim dava", "Asım'ın nesli" ve "Fatih'in torunları" gibi ifadeleri, gençleri geçmişle gelecek arasında süreklilik sağlayan bir kuşak olarak tanımlamaktadır. Bunun yanında Sultan Alparslan, Abdülhamid Han, Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Yunus Emre, Mevlana, Hacı Bektaş-ı Veli, Necip Fazıl ve Sezai Karakoç gibi tarihsel ve kültürel figürlere yapılan göndermeler, gençlik kimliğinin millî ve manevi değerler üzerinden inşa edildiğini göstermektedir. Bu söylem, AK Parti'nin muhafazakâr demokrat kimliğinin gençlik yapılanması içerisindeki yansımalarından biri olarak değerlendirilebilir. Erdoğan'ın gençleri "milletin ve mazlumların umudu" olarak tanımlaması ve dini referanslara dayalı ifadeler kullanması ise gençlerle parti arasında değer temelli bir aidiyet ilişkisi kurma çabasını ortaya koymaktadır (Anadolu Ajansı, 2021).

Erdoğan'ın "kadim dava" vurgusu, gençlere tarihsel ve ideolojik bir misyon atfetmektedir. Benzer şekilde "Asım'ın nesli" söylemi de gençler açısından manevi ve ideolojik bir aidiyet çerçevesi oluşturan bir referans niteliği taşımaktadır. "Asım'ın nesli" ifadesi, Mehmet Akif Ersoy'un *Safahat* adlı eserinde ortaya koyduğu ideal gençlik tasavvuruna dayanmaktadır. Bu anlayış; bilgi, ahlak, inanç ve toplumsal sorumluluk sahibi bir gençlik modelini ifade etmektedir. Bu bağlamda Erdoğan'ın "Asım'ın nesli" benzetmesiyle gençlere hitap etmesi, dini ve millî referanslar üzerinden siyasi ve toplumsal bir bilinç oluşturma çabasının bir yansıması olarak değerlendirilebilir.

Partinin muhafazakâr kimliği, Erdoğan'ın söylemlerinde dini, tarihsel ve kültürel referanslara daha rahat yer verebilmesine imkân tanımaktadır. Erdoğan, konuşmalarında Fatih Sultan Mehmet, Mustafa Kemal Atatürk, Mevlânâ Celaleddin Rûmî gibi tarihsel ve düşünsel açıdan önemli şahsiyetlere sıklıkla atıfta bulunarak gençlere çeşitli rol modeller sunmaktadır. Bu yaklaşımın, gençlerin siyasi ve ideolojik motivasyonlarını canlı tuttuğu, aynı zamanda aidiyet ve inanç duygularını güçlendirdiği söylenebilir. Erdoğan'ın gençleri siyasi katılıma teşvik eden bir lider profili çizdiği görülmektedir.

AK Parti Gençlik Kolları 81 ilden gelen gençlik kolları başkanları ile birlikte Ankara'da İsrail Büyükelçiliği konutu önünde basın açıklaması yapmıştır. "Kudüs Kırmızı Çizgimizdir" pankartı ile birlikte İsrail'in Filistin halkına yönelik yatığı saldırıları protesto etmiştir. Yapılan zulme bütün dünyanın sessiz kaldığını, İsrail'in bu zulmüne dur denilmesi gerektiğini söyleyen AK Parti Gençlik Kolları, İsrail'in insan haklarını ve uluslararası hukuku tanımadığını belirtmiştir. Bu duruma Selahattin Eyyubi'nin "Kudüs işgal altındayken ben nasıl gülebiliyim ki" hassasiyetiyle Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın gerekli tepkiyi gösterdiğinin altını çizmiştir. Kudüs'te Müslümanlar ile birlikte Hristiyanlar ve Museviler de yaşamaktadır. Dolayısıyla Avrupa Birliği (AB) ve Birleşmiş Milletler (BM) gibi tüm uluslararası camianın bu terörün karşısında olması gerektiği ifade edilmiştir. Açıklamada "Kudüs Özgürleşecek", "Filistin Özgürleşecek", "Çocuklar Ölmeyecektir" şeklinde ifadelere yer verilmiştir (AK Parti Gençlik Kolları, 2021).

Cumhurbaşkanı Erdoğan Tugva 5. Olağan Genel Kurulu ve Gençlik Buluşması'na katılmıştır. Gençlere seslenen Erdoğan onlara güvendiğini belirtmiştir. Özgürlüğü, hoşgörüyü, uzlaşmayı, hak ve adaleti sağlayacaklarını ifade eden Erdoğan, hoşgörü, çoğulculuk ve özgürlük diyenlerin maskelerinin düştüğünü belirtmiştir. Türkiye yüzyılını birlikte inşa edeceklerini söyleyen Erdoğan, Türkiye'nin maddi kalkınmayla birlikte manevi kalkınmaya da ihtiyacı olduğunu vurgulamıştır. Bu alanda önemli yenilikler yaptıklarını belirtmiş, Ayasofya'nın açılmasını

örnek göstermiştir. Her devrimde ve reformda türlü engellerin olacağını ifade etmiştir. Erdoğan gençlere “muhafazakâr devrimciler” diye hitap etmiştir. 2053 vizyonu için gençlerden çok daha fazla gayret beklediklerini ifade etmiştir (T.C. Cumhurbaşkanlığı, 2022).

AK Parti Gençlik Kolları Başkanı Eyüp Kadri İnan, Adana'da düzenlenen gençlik buluşmasında yaptığı konuşmada, gençlerin artık Türkiye'nin asli unsurları olarak görüldüğünü ifade etmiştir. İnan, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan döneminde gençlik alanında önemli reformlar gerçekleştirildiğini vurgulayarak, Erdoğan öncesinde gençlerin azim, enerji ve mücadelelerinin çeşitli çevreler tarafından istismar edildiğini belirtmiştir. Geçmişte gençlerin yalnızca "kapıyı tutan bekçi" veya "nöbetçi" konumunda değerlendirildiğini ifade eden İnan, bugün ise Erdoğan'ın liderliğinde gençlerin Türkiye'nin geleceğini inşa edecek aktörler olarak konumlandırıldığını dile getirmiştir. Ayrıca, Erdoğan döneminde gençlerin önündeki engellerin kaldırıldığını, geçmişte karar alma süreçlerinin dışında bırakılan gençlerin artık aktif roller üstlendiğini belirten İnan, bunu "prangaların kırılması" ve "ilk 11'e girilmesi" metaforlarıyla açıklamıştır. Son olarak Erdoğan'ın gençlere sahip oldukları potansiyeli gösterdiğini ifade eden İnan, Türkiye'nin 2053 ve 2071 vizyonlarına aşkla, sabırla, samimiyetle ve gayretle yürüdüklerini vurgulamıştır (AK Parti Gençlik Kolları, 2022).

2023 seçimlerine gidilirken AK Parti Gençlik Kolları, “İlk Oyum Erdoğan’a, İlk Oyum AK Parti’ye” kampanyası başlatmıştır. Kampanya kapsamında Sakarya’da gençlerle bir araya gelen Erdoğan, son bir buçuk senede 25 gençlik buluşması gerçekleştirdiklerini ifade etmiştir. Gençlere oy kullanırken Türkiye için kimin mücadele verdiğini, kimin ne yaptığını bilerek oy kullanmaları gerektiğini söylemiştir. Bu kampanyanın sadece kuru kuruya sandığa gitmek olmadığını söyleyen Erdoğan, seçime kadar 81 ilde gençlere yönelik büyük bir seferberliğin olacağını ifade etmiştir (Milliyet, 2022). Bu kampanya kapsamında AK Parti Gençlik Kolları, ilk kez oy kullanacak gençlere yönelik “ilklerin” önemini vurgulayan özel bir kart hazırlamıştır (Görsel 1). Kartın bir yüzünde 2023 seçimlerine gönderme yapan görsel unsurlar kullanılırken, diğer yüzünde gençlerin yaşam deneyimleriyle ilişkilendirilen çeşitli “ilkler”e yer verilmiştir. “İlk sinemaya gidişin”, “ilk telefonun” ve “ilk tatilin” gibi ifadelerle gençlerin bireysel hafızalarında yer eden deneyimlere atıf yapılmış; bu deneyimler “ilkler unutulmaz, ilk seçimin” söylemiyle siyasal tercihle ilişkilendirilmiştir. Bu yönüyle kampanya materyali, ilk kez oy kullanacak gençlerin seçim deneyimini kişisel yaşam süreçleriyle bağdaştırmayı amaçlayan bir siyasal iletişim aracı olarak değerlendirilebilir. Ayrıca kart üzerinde yer alan QR kod aracılığıyla Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın yaklaşık beş dakikalık video mesajına erişim sağlanmıştır (Yeni Şafak, 2023).

Görsel 1. AK Parti Gençlik Kolları’nın İlk Kez Oy Kullanacak Gençlere Yönelik Seçim Kampanyası Kartı

Kaynak: Yeni Şafak (2023)

5. Araştırma Bulguları

Araştırma bulguları, AK Parti'nin ortaya koyduğu siyasal vizyon ile Gençlik Kolları tarafından yürütülen faaliyetler arasında belirgin bir uyum olduğunu göstermektedir. Parti Programı'nda gençliğin "ülkenin sadece zenginliği değil, aynı zamanda dinamizminin ve değişim potansiyelinin de kaynağı" olarak tanımlanması ve "gençlerimizin ülke yönetimine her

platformda katılımı sağlanacaktır" hedefinin açıkça ifade edilmesi, partinin gençlere yönelik siyasal katılım anlayışının temelini oluşturmaktadır (AK Parti, 2023a). Bu yaklaşım, AK Parti Gençlik Kolları tarafından gerçekleştirilen gençlik buluşmaları, eğitim programları, sosyal sorumluluk projeleri ve teşkilat faaliyetleriyle büyük ölçüde örtüşmektedir.

Gençlik kolları faaliyetleri incelendiğinde, örgütsel düzeyde aktif katılımı teşvik eden çeşitli uygulamaların hayata geçirildiği görülmektedir. Parti Programı'nda gençlerin siyasal katılımının artırılması amacıyla siyaset okullarının ve gençlik derneklerinin destekleneceğinin belirtilmesi ile gençlerin sosyal, kültürel ve siyasal faaliyetlere katılımını teşvik eden uygulamalar birlikte değerlendirildiğinde, gençlik kollarının yalnızca seçim dönemlerinde faaliyet gösteren bir yapı olmadığı, gençlerin siyasal sosyalleşmesini destekleyen sürekli bir örgütlenme modeli sunduğu anlaşılmaktadır.

Araştırma kapsamında incelenen parti programı, teşkilat düzenlemeleri ve kurumsal söylemler birlikte değerlendirildiğinde, muhafazakâr demokrat kimliğin gençlerin siyasal alandaki konumlandırılmasında belirleyici bir çerçeve sunduğu görülmektedir. Nitekim AK Parti Teşkilat İç Yönetmeliği'nde parti üyeliğini kazanmış ve 29 yaşını doldurmamış üyelerin gençlik kollarında görev alabilmesine ilişkin düzenlemeler, gençlerin parti teşkilatı içerisinde kurumsal bir zeminde siyasal faaliyetlere katılımını desteklemektedir (AK Parti, 2023b). Bu çerçevede gençler; demokratik katılımı önemseyen, toplumsal sorumluluk üstlenen, üretken ve siyasal süreçlere aktif biçimde katılan aktörler olarak temsil edilmektedir.

Bununla birlikte, parti liderliğinin gençlere yönelik söylemlerinin de bu kurumsal çerçeveyi desteklediği görülmektedir. Parti programında özgür düşünen, sorgulayan, karar verebilen ve toplumsal sorumluluk sahibi bireyler yetiştirme hedefinin vurgulanması, gençlik kollarının yürüttüğü eğitim ve teşkilatlanma faaliyetleriyle uyumlu bir görünüm sergilemektedir. Bununla birlikte, bu söylem ve uygulamaların gençlerin bireysel siyasal davranışları üzerindeki etkisi, araştırmanın yöntemsel kapsamı nedeniyle doğrudan ölçülememektedir.

Araştırma bulguları, AK Parti Gençlik Kolları'nın gençlerin siyasal katılımını yalnızca seçim dönemleriyle sınırlamayan, sürekli ve örgütlü bir katılım anlayışı benimsediğini göstermektedir. Bu bulgu, Verba, Schlozman ve Brady'nin (1995) siyasal katılımın örgütsel kaynaklar aracılığıyla güçlendiğine ilişkin yaklaşımını desteklemektedir. Benzer şekilde Ekman ve Amnå'nın (2012) gençlerin kurumsal siyasal katılımına ilişkin değerlendirmeleri de parti gençlik örgütlerinin siyasal sosyalleşmedeki önemine işaret etmektedir. Ulusal literatür açısından değerlendirildiğinde ise araştırma bulguları, Kalaycıoğlu'nun (1998) siyasal katılımın yalnızca oy verme davranışıyla sınırlı olmayıp bireylerin siyasal karar alma süreçlerini etkilemeye yönelik farklı faaliyetleri de kapsadığı yönündeki değerlendirmeleriyle paralellik göstermektedir. Bu çalışmada incelenen AK Parti Gençlik Kolları'nın eğitim faaliyetleri, teşkilat çalışmaları, gençlik buluşmaları ve sosyal sorumluluk projeleri, gençlerin siyasal süreçlere örgütlü ve sürekli katılımını destekleyen mekanizmalar olarak öne çıkmaktadır. Bu yönüyle çalışma, parti gençlik örgütlerinin yalnızca seçim dönemlerinde aktif rol üstlenen yapılar olmadığını; gençlerin siyasal sosyalleşmesini destekleyen, kurumsal aidiyeti güçlendiren ve parti ideolojisinin yeni kuşaklara aktarılmasına katkı sağlayan önemli siyasal katılım mekanizmaları olduğunu ortaya koyarak mevcut literatüre katkı sunmaktadır.

6. Sonuç ve Değerlendirme

Bu çalışmada, gençlerin siyasal katılımı bağlamında parti gençlik kollarının AK Parti Gençlik Kolları örneği üzerinden muhafazakâr demokrasi çerçevesinde incelenmiştir. Elde edilen bulgular, gençlik kollarının yalnızca örgütsel bir yapı değil, aynı zamanda siyasal sosyalleşme ve aidiyet üretiminde önemli bir araç olduğunu göstermektedir.

Araştırma kapsamında, muhafazakâr demokrasi söyleminin gençlik kolları faaliyetlerinde belirgin bir çerçeve sunduğu; bu çerçevenin hem siyasal katılım pratiklerini hem de gençlerin partiyle kurduğu ilişki biçimini şekillendirdiği değerlendirilmiştir. Parti liderliğinin gençlere yönelik söylem ve etkileşimlerinin de bu süreçte mobilizasyon ve motivasyon açısından önemli bir unsur olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, gençlik kolları faaliyetlerinin partinin ideolojik yapısı ile büyük ölçüde uyumlu olduğu ve siyasal katılımın bu ideolojik çerçeve içerisinde kurumsallaştığı anlaşılmaktadır. Genel olarak araştırma, muhafazakâr demokrasi ile siyasal katılım arasında gençlik kolları üzerinden kurulan ilişkiye dikkat çekmekte ve bu alanın siyasal sosyalleşme açısından önemli bir çalışma sahası olduğunu ortaya koymaktadır.

AK Parti'nin “muhafazakâr demokrasi” kimliği, gençlerin siyasal alanda daha görünür hâle gelmesini teşvik eden önemli bir unsur olarak değerlendirilmektedir. Parti, gençleri yenilikçi düşünmeye yönlendirirken demokratik değerler çerçevesinde siyasal katılımı desteklemektedir. Kutuplaştırıcı söylemlerden uzak bir yaklaşım benimsenmesi, gençlerin sürekli üretim ve aktif siyasal katılım süreçlerine yönelmesine katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte parti, demokratik söylemleri muhafazakâr değerlerle bütünleştirerek kendine özgü bir siyasal dil oluşturmuştur. İslami şahsiyetler ile tarihsel figürlerden örnekler sunulması, gençler açısından rol model oluşturma işlevi görmektedir. Ayrıca partinin manevi ve kültürel referanslarla güçlendirilmiş söylemi ile liderinin kitleleri motive eden hitabeti, AK Parti'nin diğer siyasi partilere kıyasla daha güçlü bir toplumsal etki oluşturmaya katkıda bulunmaktadır. Bu durum, gençlerin AK Parti'ye yönelik siyasi tercihlerini etkileyen önemli faktörlerden biri olarak değerlendirilebilir.

Araştırma kapsamında yöneltilen “AK Parti Gençlik Kolları bünyesinde yürütülen faaliyetler, siyasal katılım açısından nasıl bir yapı ve içerik sunmaktadır?” ve “AK Parti'nin gençlere yönelik geliştirdiği projeler ve politikalar, siyasal katılımı teşvik etme açısından nasıl konumlandırılmaktadır?” sorularına ilişkin bulgular, partinin gençlerin siyasal süreçlere katılımını artırmaya yönelik çeşitli strateji ve uygulamalar geliştirdiğini ortaya koymaktadır. Bu kapsamda, 2007 Genel Seçimleri sürecinde gençlik kolları tarafından genel merkezden bağımsız bir kampanya ofisi kurulmuş ve bu ofis seçim dönemi boyunca faaliyet merkezi olarak kullanılmıştır. Seçim sürecinde AK Parti'nin gençlik politikalarını tanıtan broşür, afiş ve çeşitli materyaller hazırlanarak dağıtılmış; “Her Sandığa Üç Genç” projesi kapsamında yaklaşık 120 bin genç eğitimden geçirilmiştir. Ayrıca gençlik kollarına özel bir marş hazırlanmış ve ülke genelinde kullanılmıştır. Gençlik sloganlarıyla donatılan araçlar aracılığıyla büyük şehirlerde tanıtım faaliyetleri yürütülmüş, “AK Postacılar” adı verilen ekipler ise bisiklet, kayak ve paten gibi araçlarla parti materyallerinin dağıtımını gerçekleştirmiştir. Bunun yanı sıra dijital iletişim kanalları etkin biçimde kullanılarak milyonlarca elektronik posta aracılığıyla genç seçmenlere ulaşılmıştır.

Elde edilen bulgular, söz konusu faaliyetlerin yalnızca seçim kampanyalarının bir parçası olmadığını, aynı zamanda gençlerin siyasal katılımını teşvik etmeyi ve partiyle olan aidiyet bağlarını güçlendirmeyi amaçladığını göstermektedir. Benzer şekilde, 2023 Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekili Genel Seçimleri sürecinde de genç seçmenleri hedef alan yenilikçi kampanyaların sürdürüldüğü görülmektedir. Özellikle ilk kez oy kullanacak gençlere yönelik geliştirilen “İlk Oyum AK Parti'ye” sloganı, gençlerin yaşamlarında deneyimledikleri ilk sinema, ilk tatil gibi deneyimlerle ilişkilendirilerek duygusal bir bağ kurulmasını hedeflemiştir. Bu doğrultuda elde edilen bulgular, AK Parti Gençlik Kolları'nın siyasal katılımı teşvik eden, gençleri siyasal süreçlerin aktif bir parçası hâline getirmeyi amaçlayan ve parti ile gençler arasındaki bağı güçlendirmeye yönelik bir yapı ve içerik sunduğunu ortaya koymaktadır.

“Araştırma kapsamında “Gençlik kolları faaliyetleri, partinin kuruluş felsefesi ve muhafazakâr demokrat kimliği ile ne ölçüde örtüşmektedir?” sorusuna ilişkin bulgular, gençlik kollarının

faaliyetlerinin büyük ölçüde partinin temel değerleriyle uyumlu olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda, gençlik kollarının 27 Mayıs ve 28 Şubat müdahalelerinin yıl dönümlerinde gerçekleştirdiği etkinlikler, AK Parti'nin statükoya, hukuksuzluğa, otoriter ve totaliter yönetim anlayışlarına karşı sergilediği tutumla örtüşmektedir. Bunun yanı sıra AK Parti, seçim dönemlerinde gençlerin siyasal katılımını artırmaya yönelik çeşitli çalışmalar yürütmüş; gençlerden oluşan ekiplerin katkısıyla seçim kampanyalarında önemli yeniliklere imza atmıştır. Bu durum, partinin gençleri siyasetin aktif bir unsuru olarak değerlendirdiğini ve onların siyasal süreçlere katılımını teşvik ettiğini göstermektedir. Araştırma kapsamında “Gençlik kolları söylem ve pratiklerinde sadakat, disiplin ve aidiyet nasıl inşa edilmektedir?” sorusuna ilişkin bulgular, AK Parti'nin muhafazakâr demokrat kimliğini geçmişe yapılan göndermeler üzerinden inşa ettiğini ve özellikle geçmiş dönemlerdeki yasakların AK Parti iktidarıyla sona erdirildiğini vurguladığını göstermektedir. Partinin değişim ve dönüşüm odaklı yaklaşımı, reformcu siyaset anlayışını benimsemesi ve gençlerin siyasal katılımını teşvik eden yenilikçi uygulamaları geleneksel değerlerin korunmasıyla birlikte yürütmesi, gençlerin partiye olan bağlılıklarını güçlendiren unsurlar arasında yer almaktadır. Bununla birlikte, parti liderinin söylem ve davranışlarının gençler üzerinde önemli bir etkisi olduğu görülmektedir. Özellikle Erdoğan'ın gençlere yönelik kullandığı “muhafazakâr devrimciler” söylemi, gençlerin siyasal motivasyonlarını artıran önemli bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca lider ile parti arasındaki uyumun, gençlik yapılanmasının örgütsel disiplininin sağlanmasına ve aidiyet duygusunun güçlenmesine katkıda bulunduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmada ulaşılan bulgular, parti gençlik örgütlerinin gençlerin siyasal katılımını destekleyen kurumsal yapılar olduğuna ilişkin ulusal ve uluslararası literatürde yer alan değerlendirmelerle uyumludur. Özellikle son yıllarda gerçekleştirilen çalışmalar, gençlik kollarının yalnızca seçim dönemlerinde faaliyet gösteren örgütlenmeler olmadığını; gençlerin siyasal sosyalleşmesini sağlayan, parti aidiyetini güçlendiren ve geleceğin siyasal aktörlerinin yetişmesine katkı sunan önemli yapılar olduğunu ortaya koymaktadır (McDonnell vd., 2025; Bolin ve Jungar, 2024). Bu araştırmada AK Parti Gençlik Kolları bağlamında elde edilen bulgular da benzer şekilde gençlik kollarının örgütlü siyasal katılımı teşvik eden, kurumsal aidiyeti güçlendiren ve muhafazakâr demokrat kimlik çerçevesinde gençlerin siyasal süreçlere katılımını destekleyen bir işlev üstlendiğini göstermektedir. Bu yönüyle çalışma, uluslararası literatürde ortaya konulan değerlendirmeleri Türkiye örneği üzerinden desteklemekte ve parti gençlik örgütlenmelerinin ideolojik çerçeve ile siyasal katılım arasındaki ilişkisini ortaya koyarak literatüre katkı sunmaktadır.

Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda, gençlik kollarında gençlerin karar alma süreçlerine daha aktif katılımını sağlayacak mekanizmaların geliştirilmesi, siyasal iletişim, liderlik ve örgütsel becerilere yönelik eğitim faaliyetlerinin artırılması, gençlerin siyasal süreçlere katılımını destekleyen proje ve etkinliklerin çeşitlendirilmesi, parti liderliği ile gençlik yapılanması arasındaki iletişim kanallarının güçlendirilmesi ve gençlerin siyasal katılımını artırmaya yönelik sosyal ve kültürel faaliyetlerin sistematik bir biçimde yürütülmesi önerilmektedir.

Gelecekte yapılacak çalışmalarda farklı siyasi partilerin gençlik kollarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi, farklı veri toplama yöntemlerinin kullanılması ve genç üyelerin doğrudan görüşlerine dayanan saha araştırmalarının gerçekleştirilmesi, konuya ilişkin daha kapsamlı sonuçlara ulaşılmasına katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

- Akdoğan, Y. (2003). *Muhafazakâr demokrasi*. AK Parti.
- Akman, K. (2021). Türkiye’de gençlik ve siyaset: Gelecek için nasıl bir katılım? *Türkiye Siyaset Bilimi Dergisi*, 4(1), 157-181.
- AK Parti. (t.y.). *Muhafazakâr demokrat siyasi kimlik*. <https://akparti.org.tr/media/272148/2023-vizyonu.pdf> adresinden erişilmiştir.
- AK Parti Gençlik Kolları. (2020, 27 Mayıs). *27 Mayıs 1960 darbesine ilişkin yazılı açıklama yaptı*. <https://www.akparti.org.tr/genclikkollari/haberler/genclik-kollari-27-mayis-1960-askeri-darbesine-iliskin-yazili-aciklama-yapti-27052020-163829/> adresinden erişilmiştir.
- AK Parti Gençlik Kolları. (2021, 21 Mayıs). *İsrail’in büyükelçiliği konutu önünde basın açıklaması yaparak, İsrail’in Filistin halkına saldırılarını protesto ettik*. <https://www.akparti.org.tr/genclikkollari/haberler/israil-buyukelciligi-konutu-onunde-basin-aciklamasi-yaparak-israilin-filistin-halkina-saldirilarini-protesto-ettilik-10062021-120121/> adresinden erişilmiştir.
- AK Parti. (2023a). *Parti programı*. <https://www.akparti.org.tr/parti/parti-programi/> adresinden erişilmiştir.
- AK Parti (2023b). *Teşkilat iç yönetmeliği*. <https://www.akparti.org.tr/parti/parti-tuzugu/teskilat-ic-yonetmeliği/> adresinden erişilmiştir.
- AK Parti İstanbul Gençlik Kolları. (2023, 9 Mayıs). *AK Genç İstanbul’da neler oluyor? – hedef 2023*. <https://akpartigencistanbul.com> adresinden erişilmiştir.
- AK Parti Gençlik Kolları. (2023, 9 Mayıs). *Siyasi ve hukuki işler başkanlığı*. <https://www.akparti.org.tr/genclikkollari/birimler/siyasi-ve-hukuki-isler-baskanligi/> adresinden erişilmiştir.
- AK Parti. (2019). *AK Parti tüzüğü*. <https://www.akparti.org.tr/media/sg3nhmoa/cep-boy.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Akit. (2016, 3 Ekim). *AK Parti gençlik kolları basın bildirimi*. <https://www.yeniakit.com.tr/haber/ak-parti-genclik-kollari-basimbildirimi145267> adresinden erişilmiştir.
- Anadolu Ajansı. (2016, 28 Şubat). *Sincan’da 28 Şubat yürüyüşü*. <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/sincanda-28-subat-yuruyusu/528693> adresinden erişilmiştir.
- Anadolu Ajansı. (2021, 15 Mart). *Cumhurbaşkanı Erdoğan: Gençler kardeşliğimizin ve birliğimizin teminatısınz*. <https://www.aa.com.tr/tr/politika/cumhurbaskani-erdogan-gencler-kardesligimizin-ve-birligimizin-teminatisiniz/2176377> adresinden erişilmiştir.
- Araslı, O. (1972). *Adaylık kavramı ve Türkiye’de milletvekili adaylığı*. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.
- Aydın, A. (2019). Siyasal katılım araçları üzerinden merkezi ve yerel düzeydeki katılımın incelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 10(2), 395-403.
- Aziz, A. (2014). *Siyasal iletişim*. Nobel Yayınları.
- Barati, M. (2023). Casual social media use among the youth: Effects on online and offline political participation. *JeDEM – eJournal of eDemocracy and Open Government*, 15(1), 1–21.
- Barber, B. R. (2003). *Strong democracy: Participatory politics for new age* (21. baskı). University of Caliniforia Press.
- Bulut, Y. ve Tanıyıcı, Ş. (2008). Türkiye’de belediye meclis üyelerinin temsil ediciliği: Erzincan örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (21), 171-194.
- Burke, E. (1790). *Reflections on the revolution in France and on the proceedings in certain societies in london relative to that event* (5. baskı). J. Dodsley.
- Burke, E. (1791). *An appeal from the new to old wings: in consequence of some late discussions in Parliament, relative to the reflections on the French revolution*. J. Dodsley.
- Bolin, N., ve Jungar, A.-C. (2024). A community of people like me: An analysis of members' perceptions of their engagement in party youth wings. *YOUNG: Nordic Journal of Youth Research*, 32(5), 490–507.
- Boyraz, C. (2010). Siyasi partilerin gençlik teşkilatlarında siyaset ve demokratik katılım. C. Boyraz (Der.), *Gençler tartışıyor siyasete katılım, sorunlar ve çözüm önerileri içinde* (s.129-163). Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırma Vakfı.
- Börklüoğlu, L. (2022). *Tanzimat’tan günümüze Türk siyasal hayatı*. Dora Yayınları.
- Burke, E. (1993). *Reflections on the revolution in France*. London: Oxford University Press.

- Caymaz, B. (2008). Siyasi partilerin gençlik kolları. N. Yentürk, Y. Kurtaran ve G. Nemutlu (Der.), *Türkiye’de gençlik çalışması ve politikaları* içinde (s.299-330). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Çaha, Ö. (2012). *Dört akım dört siyaset: Sosyalizm, liberalizm, muhafazakârlık, İslamcılık*. Orion Kitabevi.
- Çaha, Ö. (2018). Siyasi düşünceler ve ideolojiler. D. Dursun ve M. Altunoğlu (Ed.), *Siyaset bilimi* içinde (s.150-179). Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Çelebi, M. B. (2021). *Millî görüş hareketinin siyasi partileri ve değişim: Millî selamet partisi ve refah partisi üzerine bir inceleme* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi
- Çitçi, O. (1989). *Yerel yönetimlerde temsil- belediye örneği*. TODAİE Yayınları.
- Doğanay, Ü. (2007). AKP’nin Demokrasi söylemi ve Muhafazakârlık: Muhafazakâr Demokrasiye eleştirel bir bakış. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 62(1), 65-88.
- Ekman, J., ve Amnå, E. (2012). Political participation and civic engagement: Towards a new typology. *Human Affairs*, 22(3), 283–300.
- Erdoğan, R. T. (2004). *Uluslararası muhafazakârlık ve demokrasi sempozyumu açılış konuşması*. AK Parti Siyasi ve Hukuki İşler Başkanlığı.
- Erkil, M. (2025). *Türkiye’de gençlik ve muhafazakârlık: AK Parti ve CHP gençlik kolları örneği*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Hampsher-Monk, I. (1994). *Burke, Edmund*. B. Peker & N. Kırac (Çev.), Blackwell'in siyasi düşünce ansiklopedisi I. İstanbul: Ümit Yayıncılık.
- Heywood, A. (2020). *Siyasî ideolojiler: Bir giriş*. L. Köker (Çev.), Ankara: Felix Kitap.
- Kalaycıoğlu, E. (1992). 1960 sonrası Türk siyasi hayatına bir bakış: Demokrasi, neo-patrimonyalizm ve istikrar. Öğretim Üyeleri Derneği (Ed.), *Tarih ve demokrasi: Tarık Zafer Tunaya 'ya armağan* içinde (s.87-126). Cem Yayınevi.
- Kalaycıoğlu, E. (1998). *Karşılaştırmalı siyasi katılım, siyasi eylemlerin kökenleri üzerine bir inceleme*. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Yayınları.
- Kalaycıoğlu, E. (2013). Siyasal katılımın anatomisi. *Bilim Akademisi Derneği*. <https://bilimakademisi.org/wp-content/uploads/2013/08/Siyasal-Katilmanin-Anatomisi.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Karaman, E. (2020). *AK Parti ve CHP gençlik kollarında siyaset ve demokratik katılım: Trakya örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Trakya Üniversitesi.
- Kışlalı, A. T. (1996). *Siyaset bilimi* (5. baskı). İmge Kitabevi.
- Köker, L. (1996). Radikal demokrasi. *Diyalog*, (1), 110-118.
- Maistre, J. (1996). *Against Rousseau: On the state of nature and on the sovereignty of people*. R. A. Lebrun (Çev. ve Ed.) McGişşş-Queen’s University Press.
- McNair, B. (2011). *An introduction to political communication* (5th ed.). Routledge.
- McNair, B. (2018). *An introduction to political communication* (6th ed.). Routledge.
- McDonnell, D., Ammassari, S., Valbruzzi, M., Bolin, N., Werner, A., Heinisch, R., Jungar, A.-C., & Wegscheider, C. (2025). Inside party youth wings: The YOUMEM project. *Party Politics*, 31(6), 1049–1063.
- Milliyet. (2022, 22 Eylül). *81ilde ilk oyum Erdoğan’a, ilk oyum AK Parti’ye kampanyası! Erdoğan: seçime kadar kesintisiz devam edecek*. <https://www.milliyet.com.tr/siyaset/81-ilde-ilk-oyum-erdogana-ilk-oyum-ak-partiye-kampanyasi-erdogan-secime-kadar-kesintisiz-devam-edecek-6830304> adresinden erişilmiştir.
- Mursül, D. ve Korkusuz, H. (2022). Yerelde siyasi katılım yollarından biri olarak gençlik kolları: Kayseri örneği. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(26), 1069-1092.
- Nisbet, R. (1986). *Conservatism: Dream and reality*. University of Minnesota Press
- Norris, P. (2001). A virtuous circle? The impact of political communications in post-industrial democracies. In K. Dowding, J. Hughes, & H. Margetts (Eds.), *Challenges to democracy* (pp. 100–117). Palgrave..
- Öz Döm, Ö. ve Bingöl, Y. (2021). Political participation of youth in Turkey: Social media as a motivation. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 605–625
- Özçelik, M. (2016). *Siyasi bir ideoloji olarak muhafazakârlık ve Türkiye’de muhafazakâr- demokrat siyasi kimliğiyle AK Parti*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.

- Özkan, A. (2004). *Siyasal iletişim*. Nesil Yayınları.
- Öztekin, A. (2018). *Siyaset bilimine giriş* (11. baskı). Siyasal Kitabevi.
- Pitkin, H. F. (1972). *The concept of representation*. University of California Press.
- Uluçakar, M. (2018). Muhafazakâr demokrasi söylemi üzerine bir inceleme. *Alternatif Politika Dergisi*, 10(3), 349-373.
- Sarı, H. (2008). *Gençlerin siyasi tercih oluşturmalarında parti gençlik kollarının etkisi: 2005-2007 AKP ve CHP gençlik kollarının çalışmaları*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Sartori, G. (1993). *Demokrasi teorisine geri dönüş*. T. Karamustafaoğlu ve M. Turhan (Çev.), Yetkin Basımevi.
- Schmidt, M. G. (2001). *Demokrasi kuramına giriş*. M. Emin Köktaş (Çev.), Vadi Yayınları.
- Sezdirmez, A. (2008). *Türk gençliğinin gelecek tasavvuru ve siyasete bakışı*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Sezik, M. (2012). Muhafazakâr siyaset ideolojisi ve Türkiye’de muhafazakârlık. F. Yıldız ve Ü. Güneş (Ed.), *I. Türkiye lisansüstü çalışmalar kongresi içinde* (s.113-125). İlmî Etüdler Derneği.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı. (2022, 9 Ekim). *Cumhurbaşkanı Erdoğan TUGVA 5. olağan genel kurulu ve 6. gençlik buluşmasına katıldı*. <https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/140053/cumhurbaskani-erdogan-tugva-5-olagan-genel-kurulu-ve-6-genclik-bulusmasi-na-katildi> adresinden erişilmiştir.
- Verba, S., Scholzman, K. L. ve Brady, H. E. (1995). *Voice and equality: Civic voluntarism in American politics*. Harvard University Press.
- Yeni Şafak. (2023, 4 Şubat). *6 milyon gence ilk oyum daveti*. <https://www.yenisafak.com/gundem/6-milyon-gence-ilk-oyum-daveti-4504674> adresinden erişilmiştir.
- Uygun, O. (2003). *Demokrasinin tarihsel, felsefî ve ahlaki boyutları*. İnkılâp Yayınevi.
- Yıldız, M. M. (2014). *Gençlik ve siyasal katılım: Diyarbakır örneği*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Dicle Üniversitesi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, M. (2007). *İlmî İslam ve muhafazakâr demokrasi* (AK Parti örneği). [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Yin, R. K. (2018). *Case study research and applications: Design and methods* (6th ed.). Thousand Oaks, Sage.
- Yörem Güncel. (2011, 25 Aralık). *AK gençlik faaliyet raporu* [Video]. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=iy-Ba-QBLg> adresinden erişilmiştir.
- Yurttagüler, L. (2008). Sosyal dışlanma ve gençlik. N. Yentürk, Y. Kurtaran & G. Nemutlu (Der.), *Türkiye’de gençlik çalışması ve politikaları içinde* (s.379-401) İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Zabun, A. H. (2009). *Siyasi partilerin halkla ilişkiler uygulamaları: AK Parti-CHP karşılaştırmalı örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sütçü İmam Üniversitesi.